DRAUGAS
Šeštadienis, liepos 30, 1955

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
Saturday, July 30, 1955

MŪSŲ KRYŽIŲ KILMĖ

Pagoniška ar krikščioniška?

A. MAŽIULIS, Philadelphia, Pa.

Lietuvių kryžiai savo pavidalu dažnai išsiskiria iš kitų, kaimyninių, kraštų kryžių. Ir šis skirtingasis jų bruožas sudomina prašalaitį ir saviškį, pradedama jieškoti jų skirtybių kilmės, ir ji dažnai surandama prieškrikščioniškame laikotarpyje, mūsų kryžių padarant tariamų antkapinių stulpų vaikaičiu.

Paskutiniu metu lietuviškųjų kryžių kilmė vėl buvo pajudinta. A. Valeška, rašydamas apie lietuviškąją architektūrą (1955. III. 12 d. "Draugo" kultūriniame priede), prabėgomis palietė ir mūsų kryžių, laikydamas jį pas mus krikščionišku, būtent ne iš žilosios senovės kilusiu. Prieš šį prabėgų pasakymą atsiliepė Marija Gimbutienė (t. p. 1955. V. 28) labai aiškiai pasisakydama prieš krikščioniškąją mūsų kryžių kilmę ir jo stogiastulpinę (koplytstulpį) lytį, nedvejodama kildina tik iš prieškrikščioniškojo antkapinio stulpo.

Lietuviški kryžiai

Ten pat dar kartą pasisakė A. Valeška, griaudamas pagonišką mūsų kryžių kilmę ir kartu paliesdamas jų ryšį su vėlyvųjų viduramžių meno klausimais. Šių dviejų žmonių vienas kitam prieštarauja pasisakymai mūsų kryžių kilmės klausimu yra ne tik būdingi, bet ir reikšmingi, nes prabilo kaip tik abu dideli lietuviškųjų kryžių žinovai. A. Valeška keletą metų vadovavo Lietuvos Bažnytinio Meno muzėjui, kuris ne iš vienos pakelės priglaudė Rūpintojėlį, saugodamas ateities kartoms, nors toks Rūpintojėlių ir dievukų rinkimas statulėles išimdavo iš visos jų natūralios aplinkos ir tuo padarydavo nebylėmis.

M. Alsėkaitė - Gimbutienė skaitančiai visuomenei daugiau žinoma kaip proistorikė, iš dalies ir lietuvių religijos žinovė, tačiau dar gerai susipažinusi ir su lietuvių bei Pabaltijo kraštų etnografija bei kt. gretiminiais tautotyrai mokslais; ji kryžiais susidomėjo dar Lietuvoje ir, kiek man žinoma, apie mūsų kryžius turi parašiusi didelės apimties studiją vokiškai, o šiuo metu — ir angliškai. Tuo būdu abu pasisakymai nėra eilinių rašeivų bei pasakorių, bet asmenų, kurie su tomis problemomis giliau susipažinę. Tačiau ir jų pasisakymuose yra vienas kitas dar perstaigus apibendrinimas, kaikurie duomenys ne tik galimi, bet ir reikėtų kiek kitaip a iškinti, kas šiuo kartu skatina ir mane išsitarti.

Kieno objektas?

A. Valeška atsakydamas dr. M. Gimbutienei parašė kelis labai įdomius sakinius, iškeliančius dar iki šiol mūsuose neliestą klausimą, būtent kas turi tyrinėti kryžiaus kilmę, kieno jis objektas? Tai klausimas mūsuose naujas, nors daugiau naujas tik formulavimu, bet ne iš esmės, nes apie mūsų kryžius rašė tautotyrininkai ir menininkai. Pagal A. Valešką, jo tiesiogiai asmenines pastabas dr. M. Gimbutienei, "mūsų kryžiai ir koplytstulpiai **su skulptūra ir ornamentika yra meniniai objektai ir jiems vertinti reikalingos ir specifinės žinios,** suprantama kodėl autorė, analizuodama juos **kitokiomis** normomis, įkliuvo į akligatvį" ir "proistorė mūsų liaudies menui nagrinėti yra **tikrai vertinga medžiaga,** tačiau jos neužtenka, nes menų nagrinėjant yra būtina naudotis ir meno bei kultūros istorija. Be jų šis tikslas būtų sunkiai atsiekiamas" (m. p.).

Tokia samprata yra iš dalies **per siaura.** Mūsų kryžius yra daugelio apraiškų derinys, tai nėra vien tik meninis objektas. Pirmiausia nagrinėjant mūsų kryžius yra svarbu jo **paskirtis,** kuri dažnai sąlygoja ir jo lytį. Taip yra XIX a. antroje pusėje ir XX a. pradžioje. Kaip buvo anksčiau, — nežinome, nes juos stačiusių žmonių gyvų jau nebeturėjome, o anksčiau tie klausimai niekam dar nebuvo iškilę. Antra, mūsų kryžiams labai svarbi ir **socialinė** dalis, nes dažnai ji buvo lemtinga, pasirenkant kryžių ir jo meninį apipavidalinimą. Pvz. žemaitis, turįs tik pirkelę, perka ar daro mažytį kryželį, jį prikala kur nors medyje prie kelio, šaltinio ir t. t., o ūkininkas jau perka (daro) pastogėlę (koplytėlę), stato didįjį kryžių ir pan.

Toliau, vieni kryžiai puošiami laukų žolynais ir gėlėmis, kiti — tik laukų žolynais; vieniems kryžiams nieks neprikabinama, prie jo niekas nerišama, o kiti turi visokių priedų. Dzūkuose dar sutinkame kryžių, kuriems merginos ir jaunamartės užkabina, tik tam reikalui slapta pasiūtas **prijuostėles.**

Visi tie klausimai, tik meninių požiūriu tyrinėjant mūsų kryžius, — nerūpi; menininkui jie neįdomūs, nors tautotyrininkui ir kultūros istorikui itin svarbūs. Ir visi šie, atrodo, antriniai klausimai kaip tik gali atskleisti mūsų kryžių kilmę daugiau kaip jų meninis įžvilgis. Todėl juos dar nagrinėja tautotyrininkas, pasinaudodamas kitų, gretiminių mokslų patirtimi ir duomenimis.

Mūsų kryžius nagrinėjant vien tik meniniu požiūriu yra netikslu ir per siaura; jis turi būti tiriamas tautotyrininko, religijos, kultūros ir meno istoriko, o tik suderinus jų visų duomenis bus galima galutinai kalbėti apie mūsų kryžiaus kilmę ir kt. klausimus

Kryžių draudimai

Lietuviškąjį stogiastulpį iš neaiškaus antkapinio stulpo kildinant ir jį nukrikščioninant, labai daug reikšmės skiriama keliems, nevienalaikiams kryžių draudimams. Pats įdomiausias iš jų yra Sembos katalikų vyskupo Mykolo Junge (1425—1442) nuostatas, kuriuo draudžia kapo kryžių. Žinoma, iš jo galima daug daryti įvairių išvadų, tačiau iš viso draudimo teksto ir paties konteksto visai negalima išskaityti koks tas kryžius buvo. Vieno "crucem" čia neužtenka. Įsiskaičius ir į kitus ano meto įvairius draudimus ne tik pas mus, bet ir kituose kraštuose, tenka būti su išvadomis labai atsargiam.

Aš žinau visą eilę mūsų tautosakos duomenų, kurie šiandieną atrodo visai pagoniški, o vistik priklauso Rytų krikščionims; jų tarpe sutinkame ir tokių, apie kuriuos kalba VIII—XI a. įvairūs nuodėmklausiams nuostatai ne nuodėmės, bet **patariamąja** arba normine prasme. Todėl, darant iš šio Jungės draudimo išvadas, reikėtų susipažinti su ano meto visa eile kitų nuostatų, išleistų Vak. Europai, nes kartais vietiniai nuostatai yra tik iš kitų pakartoti. O kad XV a. pradžioje buvo dar kryžiaus provincijų, man rodos, nieko neturėtų stebinti, nors šiek tiek susipažinus su ano meto Vak. Europos kultūra. Antra, tas profanacines galimybes netiesiogiai mums kelia Lasickio "Krikštas", Wolfenbuettelio postilė, vėlių kultas ir t. t. M. Gimbutienės suminėti kiti du, iš Latvijos, draudimai, mano įsitikinimu, ne jų **pagoniškumą,** bet tik **katalikiškumą** įrodo. Visos šios instrukcijos, potvarkiai, protokolai ir kt., kalbantieji prieš kryžius, koplyčias ir kt., yra išleisti švedų bei kt. protestantų ir liečia kaip tik tas Livonijos sritis, kurios buvo patekusios prieš tai į Lietuvos valstybę, kur vėl veikė tam tikrą metą katalikiškieji nustatai ir su protestantizmu kovojo jėzuitai. Prisiminus M. Liuterio ir kt. protestantų pastangas "apvalyti" krikščionybę "nuo pagonystės ir popiežystės", nuo visos eilės apeigų ir papročių (jų pirminės kilmės visai nekeliant), lieka visai aišku, jog visais tais autorės suminėtais ir ten nesuminėtais nuostatais **kovojama su katalikybės įtaka,** ji vadinama, pagal ano meto liuteriškąjį terminą "Abgoetterei" ar "Aberglaubische"...

Gi pvz. pas Mannhardt 1633 m. minima "ob in seinem Sprengell auch das Heijdnische und Aberglaubische Opffern in Kirchen — und Velt Capellen,..." ar 1637 m. "Es sei... ein Creutz stehet, dahin lauffen die pauren auf Marci Evangelisten tagk und opfern Wachs und geld"..., o kitos joms panašios vietos taip pat neatskiriamos savo konteksto dvasia nuo šios iš 1633 m. Konsistorinės vizitacijos žodžių"... in diesen finstern Oerttern, da sie in eitell heidnischen und **Paestlicher blindheit** stecken..." (m. p.).

Jos taip pat neatskiriamos ir nuo Wolfenbuettelio Postilės išskaičiuotų "balvonysčių" ir "popiežyščių". Ten kaip tik daug išskaičiuota **katalikiškųjų** sakramentalijų, papročių, ir visa pasmerkta "balvonyščių" vardan (ž. Mitt. lit. lit. Ges. V, 147—148 p.). Tą patį darė ir Bretkūnas ir visa eilė Didž. ir Maž. Lietuvos protestantų; visi jie pirma smerkė katalikiškuosius papročius, o tik tada užgriebdavo pagonybę.

Taip pat ir su Tilžės bei Ragainės bažnyčioms įsakymu (1578) tenka būti labai atsargiam, kad visos eilės "deivių arba stabų", kurie nieko daugiau nereiškia kaip senus katalikiškų dienų mums prigydytus papročius, lietuviškai pagonybei nepriskirtum, nors ten, kaip ir ki-

(Nukelta į 2 psl.)

A. P. Bagdonas

Baltas džiaugsmas

Baltas ryto džiaugsmas žiedą palytėjo,
Saulei dainą suokiant mėlynuos laukuos.
Ir pražydo akmens, ir pražydo vėjas,
Ir lankų upeliai visą dieną gros.
Eina, kaip dvelkimas, ilgesys manasis
Pabučiuoti žiedo, virpančio džiaugsme,
O išdykęs vėjas man pirštu pagrasė,
Veidą nusiprausęs trykštančioj versmėj.
Klausiu savo širdį, virpančią su žiedu,
Saulės pirštams grojant kvepiančiais skliautais,
Koks pavasarinis nerimas apsėdo?
— Gal jieškojai laimės ir — nesuradai.

Seku pasaką

Seku seku vis pasaką žiedams,
Kur žiūri nuo šakos ir šypsos,
Kol vakaro skliautai melsvai sutems
Išbalę, tartum gipsas.
Mėnulio spinduliais ataudusios kasas
Ant žiedlapių sustoja karalaitės,
Nykštukai urve deimantų prikas
Rausva rasa suvilgytą joms kraitį.
Sapnai ant žemės kilimą išties,
Žiogeliai šoks užburtą šokį,
Paparčio žiedas vidurnakty žydės,
O tu, širdie, per naktį jo jieškoki.
Seku seku vis pasaką aš sau...
Gal žodžiuose liūdesį paslėpsiu.
Pabudę lapai šnekas vis garsiau,
Žiūriu — jau rytas atslenka pavėsin.

M. Pečkauskaitė — ryškioji asmenybė

Minint jos 25 m. mirties sukaktį

KONR. J. JUŠKA, Chicago, Ill.

Marija Pečkauskaitė, kurios mirties 25-tas metines šiemet švenčiame, yra mums brangi kaip taurios lietuvės paveikslas, kaip gili pedagogė rašytoja.

Marija subrendo Lietuvoje, pasisavindama ir išugdydama lietuviškos dvasios kilniąsias savybes: tiesumą ir meilę, pasiaukojimą ir karžygiškumą. Lietuvos meilę jai kvėpė visa lietuvių praeities, įsigyvenimas į tautiečių vargus.

Foersterio mokinė

Augštąjį mokslą ėjo vakaruose, kur turėjo progos susipažinti su ano meto garsenybe, gi-

Marija Pečkauskaitė

liu pedagogu ir humanišku prof. Foersteriu. Jam Marija liko dėkinga visą gyvenimą. Jo idėjos, mintys ir jausmai tapo Marijos sielos ir dvasios turiniu. Friburgo u-to studijų įtaka liko žymi visą gyvenimą. Jeigu Lietuva jai davė kilnią sielą, išmokė tauriai mąstyti, tai Foersterio mokykla subrandino jos asmenybę pagrįsdama loginiu gilumu ir praktiniu nuoseklumu. Susidūrimas lietuviškos dvasios, pilnos mistinio ilgesio, su praktiškaisiais vakarais jai buvo nepaprastai naudingas. Lietuviškasis kilnumas įgavo daugiau gyvenimiškos jėgos, pasipildė vakarų kultūros patirtimi bei jos dvasia. Todėl ir "Jaunuomenės Auklėjimas", nors tai yra esmėje "Foersterio minčių ir dvasios išraiška, tačiau jau grynai lietuviškas. Čia prakalba nebe vakarietis, nebe anas tėvinis ir protinis humanistas, bet daugiau mylinti, gyva, gaji ir kasdieniška lietuvės siela. Marija savo mokytoją duoda pažinti jau savoj dvasioj ir lietuviškame mąstyme. Ji nepraranda nei savarankiškumo, nei savitumo.

Lietuviškasis paprastumas, kuris savo esme primena aną graikų santūrųjį kuklumą bei nusižeminimą, lieka ir toliau Marijos asmens puošmena, Marija pasilieka ir toliau tyli ir susimąsčiusi, tebemylinti daugiau ramius sodžius ir miestelius, provinciją ir tolimus užkampius, negu kad verdantį didmiesčių gyvenimą; čia ji daugiau pasijunta namie.

Paprasti židikai ją daugiau žavi, negu Paryžius ir visi triukšmingieji vakarai. Daugeliui tai nuostabu ir nesuprantama. Bet šitai yra pačių kilniųjų sielų paslaptis. Jos nepakelia betkokios apgaulės, ištižimo ir dvasinės menkystės. Jos, tarsi anas Dostojevskio Alioša, vienišos, susimąstę ir todėl savyje laimingos. Tokia buvo ir Marija,

Štai kodėl Tumui Vaižgantui, anam energingam augštaičiui, nepavyko jos padaryti profesore Vyt. Didž. U-te. Marija buvo gili, nuosekli ir ištikima savo sielai. Ji gyveno tobulą vidaus gyvenimą. Jos humaniškieji raštai, jos kūryba šitą paslaptį atidengia ir aiškiausiai nusako. Pro jos raštus regi Mariją. tą pačią — ir mylinčią, kenčiančią ir pasiaukojančią: pro juos girdi, kaip plaka jos širdis Dievui ir žmogui, nuskriaustiesiems ir pagalbos reikalingiems. Tai Marijos ne tik kaip rašytojos stipriojį pusė, bet ir kaip gyvenimo kūrėjos. Kūrybą ir gyvenimą ji suprato kaip vieną ir tą patį dalyką. Tarp teorijos ir praktikos, tarp mokslo ir gyvenimo

(Nukelta į 3 pusl.)

Kultūrinė kronika

• **Lietuvių salezie**čių veiklą aprašo "Boletino Salesiano" š. m. Nr. 5; žurnalas leidžiamas Madride, Ispanijoje.

• **Rašytoja Karolė Pažėraitė** dalyvavo eucharistiniame kongrese Rio de Janeiro mieste.

• **O. V. Milašiaus** kūrinių naują laidą pranešdamas Sao Paulo laikraštis "Folha da Manha" pažymi, kad leidiny bus drauge įdėta ir Irenos Židonytės studija apie šį didį lietuvių kilmės autorių.

• **M. Laupinaitis,** autorius knygos **"Aš kaltinu",** kurioje papilama daug paplovų prieš eilę Lietuvos vadovaujančių žmonių ir įstaigų, radęs neigiamą tos knygos recenziją "Mūsų Lietuvoje" (Brazilija), pasinaudodamas savo visokiais prieškomunistinės organizacijos liudijimais, privertė ats. redaktorių Carrato į minėtą laikraštį įdėti savo straipsnį tuo reikalu. Platinant tą knygą buvo garsinama, kad jos turiniui pritariąs ir autoriaus šeimai artimas kun. Ant. Ausenka. Dabar "Mūsų Lietuvoje" minėtas kun. Ausenka įdėjo ilgą, visą puslapį užimantį straipsnį, kuriame pabrėžiama, kad tas veikalas: 1) Iš dorovės pusės: neleistina skaityti. 2) Iš tautybės pusės: komunistams gali pasitarnauti, bet tik jiems. 3) Iš kūrybinės pusės: nieko naujo. 4) Užsienyje gimusiems arba iš Lietuvos išvykusiems dar vaikystės metu lietuviams — "Aš kaltinu..." sudarys taip blogą vaizdą apie savo tėvynę Lietuvą, kurią valdė tokie "bjaurūs niekšai", kad jie gėdinsis save lietuviais pripažinti". Mes jau anksčiau buvome rašę apie tą veikalą, kad jis Lietuvos reikalui nepasitarnauja.

• **Dr. J. Balio** knygas apie lietuvių folklorą (iš viso — 8 veikalus) labai palankiai paminėjo J. Z. (arinš) latvių laikraštyje "Laiks". Tas latvių laikraštis taipgi pažymi Čiurlionio ansamblio nuopelnus populiarinant lietuvių dainas tremtyje. Suminimas ir Heidelbergo universitete leidžiamas lietuvių kalbos etimologiškas žodynas.

• **Adomo Mickevičiaus 100 metų mirties sukaktis** randa atgarsio ir amerikiečių spaudoje. Kaip mums praneša Al. Astašaitis — dienraštis "The Detroit News" įsidėjo apie tą didįjį dainių straipsnį, parašytą John. C. Treen. Aprašoma, kaip Mickevičius Konstantinopoly rinkęs legionan savanorius, kurie turėję kautis prieš carinę priespaudą; pažymima, kad jaunas poetas liaudies tarpe, studijavęs Vilniaus universitete, mokytojavęs Kaune, 1823 metais už veiklą prieš okupantus rusų buvęs suimtas ir uždarytas bazilionų vienuolynan. Kai dainiui gresė Sibiras, jam pavyko pasišalinti į užsienį. Nuo tada poetas jau nebematė savo gimtojo krašto. Dar 20 m. gyveno užsienyje, lektoriaudamas Lozanoje ir viename prancūzų universitete. Nors autorius (J. Treen) ir cituoja savo straipsnyje ištrauką iš Pono Tado, kur Mickevičiui Lietuva yra savas kraštas ir brangus kaip sveikata, bet visame straipsnyje ji daro tik lenku, prasilenkdamas su istorine tiesa.

• **Sofija Piežaitė** gavusi švietimo vadovybės paskyrimą rugpjūčio mėn. viduryje iš Pittsburgo išvyksta į Austriją, Prancūziją ir Vokietiją. Ten mokytojaus armijos mokyklose. Pabaigusi darbą aplankys Ispaniją, Olandiją, Angliją. Prieš metus laiko ši lietuvė mokytoja dėstė Naujojoje Zelandijoje ir lankėsi Australijoje. S. Piežaitė Vyt. Didžiojo universiteto teologijos — filosofijos fakultete ketverius metus studijavo literatūrą ir lietuvių kalbą, vėliau studijas gilino Duquesne universitete Pittsburghe ir Meksikos miesto universitete (ispanų kalbą, folklorą). Armijos mokyklose dėstys anglų kalbą ir socialinius mokslus. Sofija Piežaitė yra sesuo redaktoriaus St. Piežos.

• **Prof. J. Balčikonio žodyno** antroji laida, kaip mums informuoja leidėjas, bus pavadinta "Lietuvių kalbos žodynu". Tuo būdu ji bus nesunku atskirti nuo bolševikinės Vilniuje išleistos laidos, "Dabartinės lietuvių kalbos žodyno", kurį bolševikai, žvejodami dolerius, tiesiogiai ir per agentus meta į Vakarus, į JAV. Antrosios žodyno laidos nuobolševikinimo darbai jau baigiami ir pirmieji žodyno lankai atiduoti spausdinti. Iš antrosios laidos išmetama visa komunistinė propaganda, ją rūpestingai pakeičiant rimta ir be šališka medžiaga, nuo ko žodynas atgauna visišką objektyvumą ir tampa ne tik priimtinu visiems skaitytojams, bet ir visiškai nenuodinga jaunimui. Žodynas iš spaudos pasirodys už dviejų mėnesių.

• **Tomo Žiūraičio O. P.,** knyga **"Žodis ir gyvenimas"** jau atspausdinta Ventos leidyklos ir atiduota į rišyklą. Veikalas turi 234 puslapius.

• **Kotrynos Grigaitytės** trečiasis poezijos rinkinys **"Širdis pergamente"** — jau spaudoje.

• **Dr. Antanas Maceina** planuoja naują veikalą vokiečių kalba: "Theologie der Geschichte" (Istorijos teologija). Jeigu jo netrukdytų žurnalistinis darbas ir kiti užsiėmimai, veikalas būtų paruoštas per porą metų.

• **Prof. J. Žilevičius,** Vliko Lietuvybės Išlaikymo tarnybos prašomas, papildė savo paruoštą dainų leidinį naujomis dainomis ir tą medžiagą jau pasiuntė į Vokietiją. Tokiu būdu dabar jau bus iš viso ne "šimtas dainų", kaip buvo projektuojama pradžioje, bet gal šimtas ir dešimt.

Juozas Kaminskas — Prieblanda

Mūsų kryžių kilmė

(Atkelta iš 1 psl.)

tur, su katalikiškaisiais dalykais yra iškaičiuota ir visa eilė pagoniškųjų ar jų įtakoje susidariusių apraiškų.

Vienu žodžiu, pastarieji du M. Gimbutienės suminėti kryžių draudimai, yra pati silpniausia viso straipsnio vieta; jie ne mūsų kryžiaus pagonystę, bet visai priešingus dalykus liudija. Ir A. Valeška, palyginti tiksliai palietęs Sembos vyskupo draudimų reikšmę, pro latviškuosius — negirdomis praėjo. Matyti, šie draudimai jam buvo visai nauji, nes tik M. Gimbutienė juos lietuviškojo kryžiaus studijon ir tėra įjungusi.

Ankstyvieji autoriai tų šaltinių nežinojo, K. Čerbulėnas kažkodėl nepanaudojo; aš pats, rašydamas apie mūsų kryžių (Aidai 1951, 2 Nr.), palikau juos sąmoningai, nes jie priklauso dviejų skirtingų krikščionybės lyčių kovai su pagonybe negali būti siejami. Autorės prim'nti vysk. Tiškevičiaus draudimai nieko nauja neįneša, nes jie liečia tik statulėlių pavidalą. Panašių draudimų ir daugiau, o XIX a. jau daugelis kunigų nešventino "bjaurių" statulėlių; jos buvo deginamos ir kt. naikinamos. Taip pat XIX a. atskiri kunigai atsisakydavo šventinti stulpinį kryžių (koplytstulpį), nes jis atrodė jiems "pagoniškas". Bet tuomet buvo ir lietuvių kalba "pagoniška" ir daugelis kt. dalykų "pagoniški. XIX a. gale "pagoniškais" liko ir vadinamieji "karavyko" kryžiai, kuriuos dar prieš kelias dešimt metų įvairūs vienuoliai turėti skatino.

Taip pat M. Gimbutienės draugėn prijungtas Murovjovo dienų kryžius statyti draudimas, kryžiaus pagoniškumui nieko neduoda. Tuomet lietuviškasis kryžius dar nebuvo ir **nė tautinės** sąmonės apraiška, bet grynai "katalikiškos vieros" išraiška; Murovjovas draudė juos ne kaip "tautinės sąmonės" ženklą, bet savais "zokonais" provoslaviją platindamas. Tuomet buvo pastebėta, kad Lietuvoje provoslavija "išsigimus", savo išoriniais ženklais nuo katalikybės mažai besiskirianti, todėl ir buvo pradėta varžyti visais būdais Romos "schizma", provoslaviją pinigu ir "zokonu" remiant. Tuos klausimus savu laiku kiek plačiau palietė J. Matusas ir P. Šležas (Athenaeum IV, 1933) ir čia sustoti nėra reikalo.

Stulpinis kryžius ir senieji stulpai

Stulpinis kryžius arba stogiastulpis (koplytstulpis) ir yra mūsų klausimo pats branduolys, nes jis laikomas pagoniškiausiu iš visų kryžiaus pavidalų ir kildinamas iš senojo antkapinio stulpo.

Dr. J. Basanavičiui, kuris šią prielaidą daugiausia parėmė, buvo nesunku tai padaryti, nes jis tiktėjo lietuvius stabus turėjus. O stabai mūsuose jam buvo aiškūs, nes juos turėjo trakai—frygai ir kt. Tai dviejų, viena iš kitos išvestinių prielaidų grandis, kuri šiandieną praradusi jau savo reikšmę. Trakų—frigų ir lietuvių artimos giminystės prielaida priklauso istorijai; niekas jau iš šiandieninių tautotyrininkų ir mūsų stabais nebetiki: juos paliko tik romantiškai nusiteikusiems poetams ir romanistams. Todėl ir lietuviškojo antkapinio stulpo galimybė yra labai menka, nors galbūt jį mini dar latviškieji draudimai, nors galbūt jam turime šiek tiek etnografinių atitikmenų Ruegeno saloje ir kt.

A. Valeškos pastabos stulpiniam kryžiui, k. a. "koplytstulpis turi savo aiškią architektūrinę paskirtį: graikai ir romėnai statydavo stulpą (koloną) ant kurio dėdavo skulptūrą. Kadangi nėra duomenų, jog pagoniškieji lietuviai būtų domėjęsi skulptūra, tai ir tokių koplytstulpių statymas nebūtų logiškas...," mano supratimu, perdėm nesusipratimas. Mums visai nesvarbu, kad aiški stulpo architektūra pas graikus ar romėnus ir su skulptūra, nes mūsų antkapinis stulpas gali būti ir visai kitos kilmės, neturįs jokios sąsajos su anomis skulptūromis.

Ir vokiečių "Totenpfahl" neturi jokios skulptūros, nors vokiečiams r o m ė n i š k o j i įtaka daug kur labai ryški. Liaudies menė, pagoniškame tikėjime ir aplamai visoje tautos gyvenoje logiškumo ir tvarkos daug mažiau kaip kieno nors darbo kam baryje. Ir nors sekančiame sakinyje p. A. Valeška savo pirmuosius teigimus kiek sušvelnina ("galėjo būti dar ir kitokių prieţaščių"), vistik dar ir toliau jieško logiškumų, kur jų nereikėtų jieškoti.

Mano supratimu stulpinio kryžiaus antkapininę k i l m ę griauna ne tiek antkapinio stulpo dar menkai aiškus buvimas, kiek pati jo pirminė paskirtis, (sauga, o ne kapo ženklas) **mažasis kryželis**, paprastai kalamas prie medžio ir stulpinio kryžiaus, visokios įdubos kryžiaus liemenyje ir kt. Tačiau apie šiuos visus dalykus dienraščio puslapiuose negali tiek rašyti ir iki panagučių visa išaiškinti.

Saulė, mėnulis, "žaltelės"... ir simbolika

Pagoniškumo lietuviškame kryžiuje jieškotojai labai daug reikšmės skyrė visokioms saulutėms, rateliams, mėnuliui ir jo delčiai, kreiviems spinduliams ("žaltelės") kryžmoje ir t. t. Pradžioje jie tikrai pagoniškai atrodo, tačiau — ir saulutės, ir delčios, ir kreivi spinduliai kryžmose ne tik mūsuose sutinkami: jų pilnas visas Europos liaudies menas, sutinkame ir jų geležiniuose kryžiuose ar jų viršūnėse. Nemanau, kad visos kitos, ankščiau su krikščionybe susidūrusios ir apsikrikštijusios tautos, visa būtų iš mūsų "pasiskolinę" arba savo seną pagonybę juose per šimtmečius išlaikiusios, kuri visoje Europoje dar taip vienalytė buvusi!

Daugiau tikėtina, kad saulutės, mėnulio delčios, kurios taip gausios provoslavų senųjų bažnyčių kryžiuose, (čia būtų naudinga pavartyti pvz. Samuel Hazzard Cross, Mediaeval Russian C h u r c h e s, Cambridge, Mass 1949), ir **kreivi spinduliai** ("žaltelės") kryžmuose, sutinkami Tyrolyje, Šveicarijoje, Čekijoje ir kt., **yra susidarę krikščionybės įtakoje ir tik jos išplatinti po Europą.**

Todėl mūsų kryžiuose lieka **grynai sava puošyba vien tik geometrinis ornamentas.** Tačiau iš šio geometrinio puošmens jokios pagonybės negali padaryti, nors jis labai senas ir bendras žemdirbių tautoms. Mano giliu įsitikinimu jis neturi mūsų kryžiuose jau jokios s'mbolinės reikšmės, o grynai tik **puošimo.** O jei mūsų kryžiuose dar pasitaiko visokių gaidžių, gyvulių ir net žalčių, besiraitančių abipus stulpo, — didelių išvadų taip pat daryti negalima, nes jie gali būti antrinės kilmės ir su senuoju tikėjimu jokios tąsos nebeturėti

Baigminės išvados

Trumpai peržvelgus mūsų kryžius ir jo pagoniškumo svarbiausias galimybes, galima padaryti šias išvadas:

a) iki šiol žinomi baltų žemėse įvairūs kryžių draudimai lietuviškojo kryžiaus prolytei jokių duomenų nepateikia; jie tariamo pagoniškumo visai nepaliudija, o dažnai tik byloja mūsų kryžiaus krikščioniškumą (katalikiškumą);

b) stulpinis kryžius (koplytstulpis) vargiai ar galima kildinti iš tariamo antkapinio stulpo, nežiūrint, jog kaimynuose nežinomos lyties ir paskirties kažkokių stulpų ir būta; su vokiečių Totenpfahl, ir jiems panašiais pas kitus kaimynus, sujungti mūsų kryžius dar neįmanoma. Mūsų stulpinio kryžiaus kilmės reikia jieškoti greičiau mažame kryželyje, prikaltame prie medžio, taigi, krikščionybės tarpsnyje ir liaudies baroko apipavidalinime;

c) mūsų kryžių saulutės, mėnulio delčia, kreivieji kryžmos spinduliai nėra perkelti iš senojo tikėjimo ženklų ar prasmenų, bet krikščioniškosios ikonografijos palikimas ar jos poveikyje naujai sudaryti įvaizdžiai bei puošmenys; geometriniai puošmenys, būdami ir iš gilios senovės paveldėti, mūsų kryžių nepadaro pagoniškais, nes jie nebeturėjo jokios kitos, išskyrus puošybinę, reikšmės; gaidukai, gyvuliukai ir net visoki "žalčiai" mūsų kryžiuose gali būti daugiau antrinės ir atsitiktinės kilmės, bet ne senojo tikėjimo palikimas, juos aiškinant reikėtų žinoti ar toks kryžius **tikrai** buvo pašventintas,

d) paraštine išvada šiuo kartu noriu priminti, jog mūsų kryžius, taip pat ir kiti liaudies meno dalykai, turi būti tiriami ne vien tik siauru meniniu požvilgiu, bet **visumoje,** būtent jie turi būti tiriami ne tik meno istoriko, bet ir tautotyrininko.

KRONIKA

• **Prof. J. Tarasevič**, gyvenąs Chicagoje, rinkdamas medžiagą apie bolševikų okupaciją, rytų Europoje, kreipėsi į lietuviškas įstaigas, prašydamas informacijų apie padėtį Lietuvoje.

• **Dr. jur. Martynas Anysas** baigia istorinį veikalą apie Vytautą, pavadinta: "Vytautas — Aleksandras, Didysis Lietuvos kunigaikštis, jo gyvenimas, laimėjimai ir nepasisekimai."

Knyga bus didelės apimties, apie 80,000 žodžių, ir aptars visus Vytauto gyvenimo etapus, jo karus ir santykius su Prūsijos ordinu, Sąlyno, Toruno ir Melno taikas, jo kovas rytuose su rusų kunigaikščiais ir Pskovu ir Didžiuoju Naugardu, jo kovas ir santykius su totoriais, Vorkslos mūšį ir jo įsigalėjimą prie Juodųjų jūrų, jo bandymą sujungti Romos ir Provoslavų bažnyčias rytuose, jo santykius su husitais ir Kaributo dalyvavimą jų karuose. Galiausiai plačiai aptariamas ir kritiškai įvertinimas Vytauto sumanymas pačiam amžiaus gale vainikuot's. Visi įvykiai vertinami valstybiškai — juridiškai.

Medžiaga buvo renkama jau daugelį metų: Europoje ir kitur, yra panaudoti visi pasiekiami istoriniai šaltiniai.

Manoma kaikurias ištraukas vėliau paskelbti spaudoje.

Vestuvių nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė
Precin Photo Studio
INC.
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

DR. JUZE ir KĘSTUTIS AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51 Street
Val. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto; 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; šešt. 10 iki 2 popiet.
Ofiso tel. PRospect 6-1795
Rez. tel. GRovehill 6-5603

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL.: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p., išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS
Akių, ausų, nosies ir gerklės ligos
— Pritaiko akinius —
6322 South Western Avenue
Valandos: Antradieniais ir penktadieniais nuo 7 ligi 9 val. vak. Šeštad. nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 v. p. p.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telefonas: PR. 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Tel. ofiso AR 6-0161; rez. GR 2-9203
DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
NORTHWEST MEDICAL CENTER
2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Val. 12:30 - 3:30, 6 - 9 p.p pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad.; 11 v. ryto iki 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PR 8-1717, rez. RE 1-2668
DR. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 Street
Kasdien 1—3. Vakarais 7—8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiandien. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

DR. VL. BLAŽYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šeštadieniais 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9, antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutarties
Telefonas REpublic 7-4900
Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VIrginia 7-0600,
rez. REpublic 7-6867
DR. BR. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Avenue
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
Šeštadieniais 2—7 val. p. p., išskyrus sekmadienius
ATOSTOGOSE IKI RUGP. 7 D.

Tel. ofiso ir rez. WAlbrook 5-3388
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 W. 71st St.
Kampas 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniais tik susitarus.

Ofiso telef. INterocean 8-7654
Buto telef. INterocean 8-8782
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 10756 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 9—12 val. ryto, 1—4 ir 6—8 v. vak., išskyrus trečiadienį. Šeštad. 10 — 3 v. Kitu laiku susitarus.

Ofiso telef. YArds 7-1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
OFISAS UŽDARYTAS IKI TOLIMESNIO PRANEŠIMO.

Ofiso GRovehill 6-4020
Rez. HIlltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2428 West Marquette Rd.
Val. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-8199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.
2422 West Marquette Rd.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381

Telefonas REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak.
Uždaryta trečiad. ir šeštad. vakarais

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
ATOSTOGOSE NUO
LIEPOS 17 IKI 31 D.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadieniais tik susitarus

REMKITE dienr. "DRAUGĄ"!

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofise tel. RE. 7-1166
Rez. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4782
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampas 63rd ir Artesian)
VAL. 2—4 p.p. ir nuo 6—8 v. vak.
Vasarą iki Labor Day šešt. uždaryta
Trečiad. ir sekmad. uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskyrus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — ENglewood 4-4979

Ofiso ir buto tel. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 South Western Avenue
Valandos: pirmad., trečiad., ketvirt., penkt. 6:30—8:30 v. vak. Antrad. 10—12 val. ryto Šeštad. 2—4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3—6 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą
Telef. Victory 2-1484. Resid. 2257 W. 23rd PLACE, tel. FRontier 6-5941

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Acenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Ofiso ir buto tel. ARdmore 1-1493
DR. VINCAS RASLAVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5015 — 5025 N. Paulina Street
(Bethany Methodist Ligoninėje)
Val.: Tik telefonu susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Telef. REpublic 7-2290
SPECIALYBĖ CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 West 69th Street
Val. kasdien 10—12 ir 5—8 val. vak. išskyrus pirmad. tik nuo 5 iki 8 v.v. Šeštad. 10-12 v. Kitu laiku susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Šaukite YArds 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. ofiso CI. 4-0253, rez. GR. 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmad., antr., ketv. ir penk. 6:30—8:30 val. vakare
Šešt. nuo 2 iki 4 popiet.
Rez. 8053 S. Campbell Ave.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel. ofiso YA 7-4787, rez. PR 6-1930
Jeigu neatsilieps viršminėti telefonai, šaukite MIdway 3-0001

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1—3 p. m. 7—8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso tel. CLiffside 4-2896
Rezidencijos: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
Kampas 47th ir Hermitage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street
Val.: kasdien 5-8, šeštad. 1-3
Telef. TOwnhall 2-0959
2534 West 68th Street
Val.: tik iš anksto susitarus
Telef. HEmlock 4-7080, neatsakius skambinti CEntral 6-2294

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St.
Telefonas PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šeštadieniais 2-4 val. popiet.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. PR 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
6255 South Western Avenue
A T O S T O G O S E
nuo birželio 30 iki liepos 31 d.

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak.
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

YArds 7-3526 YArds 7-7410
DR. J. G. VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4038 So. Archer Ave.
Val.: kasdien 6:30—8:30, šešt. 4—6

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1—3 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Šeštad. 1—4 p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso Victory 2-1581,
rez. Victory 2-0743
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kampas Halted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos: 2—4 p.p. ir 6—8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. Bandažai. Spec. pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t.t.
VAL.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

DR. ATKOČIUNAS
DANTŲ GYDYTOJAS
3147 So. Halsted St., Chicago, Ill.
ir
1446 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Susitarti tel. — OLympic 2-4276

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; penktadienį 10—2; šeštad. 10—2 p. p.

AUŠROS VARTŲ
mūsų Vilniaus šventovės, istoriją bei padavimus,
— Maironio, P. Vaičiūno, A. Mickevičiaus, B. Brazdžionio, M. Gustaičio, J. Vaičiūno ir kitų poeziją apie juos
bei maldas
rasite kun. dr. J. Prunskio knygutėje "Aušros Vartai".
Užsakymus su pinigais siųskite:
DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

Remkite dien. Draugą!

Pirkit Apsaugos Bonus!

P. & J. JOKUBKA
T.V. and DIAMONDS, WATCHES
SALES AND SERVICE
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS
IŠ ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
Šaukite:
R. Š E R Ė N A S
4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel. VI. 7-2972

ūpestingai ir pigiai taisau TELEVIZIJOS APARATUS
Garantuoja darbą ir dalis.
J. M I G L I N A S
Telef. — HUmbold 6-1038

SPECIALUS NUPIGINIMAS !

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
2310 West Roosevelt Road
Telef. SEeley 3-4711
Hide away Bed — Sofa-lova $109.00
SOFA-LOVA ir krėslas .. $169.00
Nauji 1955 modelio Frigidaire šaldytuvai, specialiai nupiginti tik $149.00
Pasinaudokite šiais nupiginimais ir aplankykite LIETUVIŲ KRAUTUVĘ.
Atdara ir sekmadieniais nuo 11 val. dieną iki 5 val. vakaro.

BUICK'AS
LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS

PASAKOS KARIKATŪRA

NELĖ MAZALAITĖ, Brooklyn, N. Y.

Nevargink manęs tokiu nuobodžiu reikalavimu, prašau — kas dabar pasakoja pasakas? Kur yra pasaka, aš klausiu, kas ji yra, noriu pasiteirauti? Ar patikėsi, kad mes kada nors stosime į Dovydo pėdas ir su kilpyne nuveiksime savo priešą? Tu juoksies, jeigu pasakosiu, kad vienoje kalvėje karžygys kala sau kalaviją ir vos padaręs jį sulaužo, nes neranda tinkamo plieno. Tu juk žinai, kad narsieji dabar nėra prileidžiami nė iš tolo prie kalvių, jie slapstosi po miškus, ir juos medžioja su šunimis. Bailiai ir kvailieji valdo karalystes, protingieji išmainė savo galvas, primokėdami patys — kur yra pasakai vieta? Ir mes, kurie buvome prisiekę nebaigti šaukti apie savo skriaudas ir ilgesį, mes imame užkimti, mes kaip sraigės nešamės savo namus ant nugaros, ir nuo kiekvieno palietimo įtraukiame kaip ragelius, savo garbę, atminimus ir drąsą — apie ką dar galime išausti pasakas?

Bet, jeigu tu taip labai spiriesi, aš papasakosiu kažką, o ko gero, tu iš užsispyrimo gali palaikyti tai ir pasaka. Šitai dėjosi tuo metu, kai jau buvo praėję konferencijų laikai, didžiųjų sąjunga vis mažėjo, nes sąjungininkai sutartinai prarydavo po vieną savo narį, ir šiuo pasakojamu momentu, bebuvo likę tiktai plėšikas, velnias ir dar vienas.

Netiki? Tačiau tikrai, kiekvienas kas turėjo dvasią ir valią spirtis ir norą būti laisvas — buvo sunaikintas, ir kiti estetiškai žuvo neišlaikydami nuobodžio, ir kiti patys sunyko iš baimės, iš persirijimo svetimu turtu; O, visaip mirštama. Tai gi, kaip minėta, liko tiktai trys didieji ir jie laikėsi drauge, nes taip jau buvo įpratę tartis, lygautis, prekiauti, jog ir tuščiomis tebesilaikė to paties.

Jie nuobodžiavo neišsakomai, nes kas gi galėjo juos pradžiuginti? Tiesa, nė didžiausiomis pastangomis jiems nebuvo pavykę galutinai sunaikinti nei pakeisti žemės — žuvys žaidė vandenyse ir medžiai augo, ir paukščiai giedojo, tačiau tie trys nemokėjo pajusti, klausytis nei džiaugtis tokiais niekais — jie sėdėjo prie apskrito konferencijų stalo, sudilusio taip, jog epušės lapas buvo už jį storesnis — sėdėjo ir dūsavo:

— Nuobodu.

Jie palaukė truputį, tarytumei kas nors galėjo pasiūlyti naują dalyką, tačiau, kad nieko nebuvo, plėšikas sugręžė dantimis:

— Nuobodu!

— Nuobodu, — suspiegė velnias, ir lėtai, svariai pasakė dar vienas:

— Nuobodu.

— Jeigu būtume pasilikę sau nors vieną žmogų, — pasakė plėšikas, ir visi net paraudo iš atsiminimo, kiek buvo malonumo valdyti, gąsdinti, pardavinėti — žaisti Be žmogaus viskas nustojo prasmės.

Ir staiga velnias susijuokė:

— Palaukite!

Jis išbėgo ir netrukus grįžo nešinas dubenį seno molio.

— Jeigu jūs jau kalbate apie žaislus, mes dar turėsime kiek linksmybės, draugai, — pasakė jis. — Baisiai seniai, vieną vakarą dangaus sandėlio sargas buvo užmiršęs uždaryti duris ir aš truputį nudžioviau medžiagos, iš kurios Dievas darė žmones.

Jo žiūrovai buvo labai skeptiški, matė velnias, tačiau jis ėmėsi kūrybos — dėl didelių pastangų jo liežuvis ištyso ir švysčiojo barzdoje, kaip ilga žarija, ir uodega kraipėsi, tarytum pataikūno nuomonė, bet jis jautėsi kūrėju ir jam atrodė, jog tobulesnio žmogaus ir iš dangaus neišėjo.

Tačiau tas, kurį vadiname — dar vienas — neišlaikė ir ėmė kvatoti:

— Ar tu nematai, kad iš tavo kreivų pirštų išlenda tiktai ožkos, paršai ir plėšrieji žvėrys?

— Ne, jie vistiek truputį žmonės, — ginčijasi velnias, bet tas dar vienas žiovauja ir juokiasi:

— Nematau nė vieno, kuris sugebėtų vilkėti fraką, arba pajėgtų atstovauti valstybę net ir prasčiausiame parlamente.

— Pamėginsim, ar jie iš tikrųjų truputį žmonės, — sako plėšikas, ir nelaukdamas stveria juos ir pradeda ryti.—Žmonės! — murma jis džiugiai, nes kraujas bėga iš tos griuvančios tešlos jo burnoje. Bet kartais jis pataiko ir vieną kitą kietą, kaip granitas kąsnį — tuomet velnias teisinosi, jog jis čia nieku dėtas, tai bus buvę užsilikę molyje nors kiek Dievo Dvasios kvėptelėjimo. Tačiau plėšikas nė nesiklausė — jis pyko, jeigu jam prisiėjo išspjauti kokį, bet jam buvo taip gardu, jog jis rijo godžiai net patys savo dantis, išlūžusius į atsparesnį.

Na, dabar ėmė širsti velnias: šiaip ar taip, juk tai priklausė jam! Trečiasis gi juokėsi taip, kad net jam pačiam darėsi skaudu nuo juoko — nes faktinai jis taipgi norėjo savo dalios grobyje ir tiktai dėl diplomatijos kalbėjo:

— Nuobodu. Banalu. Kvaila. Nepolitiška. — Ir staiga jis sugalvojo: — Bet juos reiktų palikti gyventi, manau, reikia jiems įkalbėti, kad jie žmonės, ir duoti jiems patiems apsisvarstyti, manau, tegu jiems taip atrodo. Mums gi bus linksma stebėti.

Tačiau velnias abejojo, o plėšikas vis teberijo — tuomet klausimas buvo patiektas balsuoti. Jie ginčijosi, nesusitarė, nusileidinėjo ir vetavo, iš tikro, jie turėjo neblogą užsiėmimą, tai priminė senus gerus laikus.

Ir kol jie buvo užimti, žiūrėk, kas atsitiko. Šitasai žmogui skirtas molis atsigavo, jie pradėjo gyventi, tie tvariniai — jie lindo į valdžią, jie vadino save gerais vienas per kitą, jie šaukė, jog tik jie vieni myli laisvę, ir nesiklausė, jeigu kiti troško to paties, jie gyveno taip, lyg gyvens amžinuosius amžius ir su kitais elgėsi taip, tarsi tiems tereikia tiek laiko, kol suspės parašyti testamentą.

Ir tai, kad jie vistiek kėlė šiokį tokį triukšmelį, trys didieji išgirdo ir nutraukė pasitarimus stebėjo. Paskui tas dar vienas — pasakė:

— Žiūrėkit, čia dar gerokai susidaro darbo jėgos — jūs žinote, man kaip tiktai to trūksta. Aš paimsiu juos globoti — jie atrodo reikalingi paramos.

— Paramos? — sušuko plėšikas — šitie? Betgi jie graso mano saugumui! Aš esu žuvęs, jeigu jiems bus leista gyventi! Jūs ugdote jų militarizmą. Jūs kasate man spąstus, man, vieninteliam trokštančiam taikos!

— Galbūt, jie turi sielas, — susirūpino velnias. — Kad ir visai menkas. Jeigu taip, tai jie mano — tokiais dalykais jūs niekuomet nesate buvę suinteresuoti. Be to, aš jums tiek daug, ir visur, ir ilgai, esu padėjęs — atleiskit, šitą kartą jau nenusileisiu.

Šita padėtis reikalavo naujos konferencijos — ir kol dar vienas ruošė protokolą, ir velnias per jo petį žiūrėjo, kad jo teisės nebūtų apeitos nuo pat pirmo žodžio — plėšikas pasirąžė, apsilaižė ir pribaigė tuos, kurie tarėsi gyveną. Kai konferencija turėjo prasidėti — nebuvo nieko, dėl ko ji galėtų įvykti. O kadangi jis šaukė esąs užpuldinėjamas — kalbame apie plėšiką — ir, kad jo apetitas buvo tiktai gražiai sudilgintas — jis surijo ir tą sąjungininką, kurį vadinome — dar vienas. Ir paskui pasakė velniui:

— Klausyk, argi tu sugebi būti velniu? Aš geriau atlikčiau tavo darbą. — Ir tada jis pamėgino, jog ir šita mėsa visiškai tinka jo dantims — jokio atsparumo, jokio pasipriešinimo, net velnio ragai jo gerklei buvo tokie švelnūs, kaip jauna žolelė kiaulei.

Nekalto Prasidėjimo parapijos choras su vadovu J. Kudirka

Rišančios medžiagos

INŽ. ST. MAZILIAUSKAS, So Boston, Mass.

Klampynės ir smėlynai sukaustomi

Yra sakoma, kad buvę inžinieriams daug rūpesčio, kada nutarus išvesti geležinkelį tarp Maskvos ir Petrapilio, Rusijos caras nubrėžęs stygos tiesumo liniją ant žemėlapio tarp tų miestų ir liepęs tokio pat tiesumo pastatyti pirmąjį geležinkelį.

Šių dienų technika jau lengvai pajėgia apvaldyti ir labai klampias ir jokiai statybai netinkamas žemės vietas. Ypatingai yra įdomus ir labai paprastas būdas surišti palaidus smiltynus, apliejus juos kalcijaus akrylatu, kuris toliau ima polimerizuotis ir tuo būdu sukausto palaidą žemės paviršių.

Šlapiems dumblynams surišti vartoja kaikurias riebalinių rūgščių amonijaus druskas. Jos sutvirtina klampų žemės paviršių koloidinių ryšių principu.

Šiuos žemės sukietinimo būdus pirmiausia yra sėkmingai išbandžiusi J. A. V. armija, nes buvo svarbu, kad jos sunkieji tankai galėtų visur pravažiuoti.

Tuos pačius būdus bandoma taikyti ir kelių statyboje, tačiau dar labai atsargiai, prisibijant, kad po ilgesnio laiko gali viskas "atsirišti". Tenka leisti laikui išbandyti — tam vyriausiam gyvenimo inspektoriui.

Griūva mūro sienos!

Amerikos miestuose šiuo metu daug kur yra griaunami senesni mūriniai pastatai, kartais milioninės vertės, nes pasidarė jie sukiužę ir esą perdaug seni — net... septyniasdešimt metų.

Tuo tarpu senutėje Europoje galima matyti daugybę mūrinių trobesių, kurių amžius daugiau septynių šimtų metų, tačiau jie vis dar tebėra savo "pačiame žydėjime" ir niekas jų nesiruošia griauti.

Griaunami yra mūro namai dažniausiai tik dėl rišančių medžiagų, kurios atsisako laikyti plytą prie plytos, akmenį prie akmens. Sunku pasakyti, kodėl tokias blogas rišančias medžiagas to laiko paskubom dirbantieji rangovai naudojo. Greičiausia, kad jie tuo laiku perdaug pavartojo cemento, kad tik greičiau sukietėtų. Tuomet Portlando cementas buvo dar gana naujas dalykas ir atrodė nepalyginamai geresnis už kalkes, kurias turėtų iš apyvartos visiškai išstumti.

Tačiau degtos — gesintos kalkės yra išlaikiusios ilgo laiko egzaminą. Jas sumaišius su smėliu, laikui bėgant jos prisitraukia ore esantį anglies dvideginį ir keičiasi pamažu chemiškai, vis labiau tvirtėdamos — iki kristalinio akmens sudėties. Taigi, jos kuo senesnės, tuo labiau geresnės darosi (kaip vynas, vyras ir tabakas...).

Klijai pavaduoja vinis.

Šių dienų cheminė pramonė gamina įvairių dirbtinių dervų, kurias galima panaudoti ir klijavimui. Kaikurias jų su tam tinkamom aktyvuojančiom medžiagom, arba pakepinant prie didesnio karščio, galima paversti į rago kietumo medžiagas. Jos yra labai stipriai rišančios medžiagos ir gali lengvai pavaduoti vinis medžio statyboje. Jos yra vienintelės rišančios medžiagos modernioje koringų metalo plokščių statyboje, statybinio stiklo — plastikos, keramikos plokštelių ir kitų modernių medžiagų panaudojime.

Pavyzdžiui, šiuo metu vis daugiau yra gaminama vadinamųjų koringų metalo sumuštinių. Jų lauko pusės metalo plokštė yra gražiai padengta keraminiu emaliu, su vidun užlenktais kraštais, kurie prilaiko koringą stiklo putų medžiagą ir ant jų yra priklijuojama vidaus pusės metalinė plokštė. Tokiais sumuštiniais yra padengiamas gražių pastatų priekis ir jau net ištisi namai iš jų yra statomi. Statybinių klijų šiuo metu jau yra geras pasirinkimas, tačiau jie dar nėra ilgesnio laiko išbandyti ir dėlto yra rizikinga juos plačiau panaudoti.

Nauji gamybos būdai

Atsiradimas geresnių rišančių medžiagų palengvino ir pagreitino visokeriopą gamybą. Pavyzdžiui, jau beveik visa avalynė yra daroma suklijavimu. Daug naujų dalykų galima pagaminti ir pigiau pagaminti, kai yra tinkamų rišančių medžiagų. Net metalą su metalu jau daug kur nebereikia sušveicuoti, bet užtenka tik suklijuoti.

Senosios medžiagos nepasiduoda

Šiuo laiku rišančių medžiagų panaudojimas yra labai didelis ir begalo įvairus. Kaip visur, taip ir čia — svarbus veiksnys yra jų kaina: stengiamasi pirmiausia panaudoti pigiausias medžiagas, jei jos bent kiek yra tinkamos. Dėlto gyvulinės kilmės klijai, kazeino klijai, dekstrinas ir daugybė kitų senųjų medžiagų yra vartojama pilnu įsibėgėjimu.

Baldų gamyboje ir daug kur kitur tiesiog reikalinga būtų panaudoti geresnes rišančias medžiagas, tačiau dėl pigumo jie ten naudoja paprastesnes, tuo būdu sudarydami kartais vartotojams didelių keblumų.

Nemažai rišančių medžiagų susidaro kaipo liekanos kurių nors gamybos procesų, pavyzdžiui, gyvulinės kilmės klijai mėsos pramonėje, asfaltas naftos produktų išskyrimo metu ir t. t. Tas pačias rišančias medžiagas dažniausiai galima panaudoti labai įvairiai. Pavyzdžiui, asfaltas — kelių grindiniui ir, šiaip, kaip cementas įvairiems reikalams, gamybai stogo dengimo plokščių, linoleumo, klijų ir daugelio kitų dalykų.

Rišančių medžiagų gamyba yra tai — įvairių puikių galimumų sritis, labai įdomi ir patraukli žmogui su iniciatyva. Tai verslo sritis, kur galima pradėti nuo mažo!

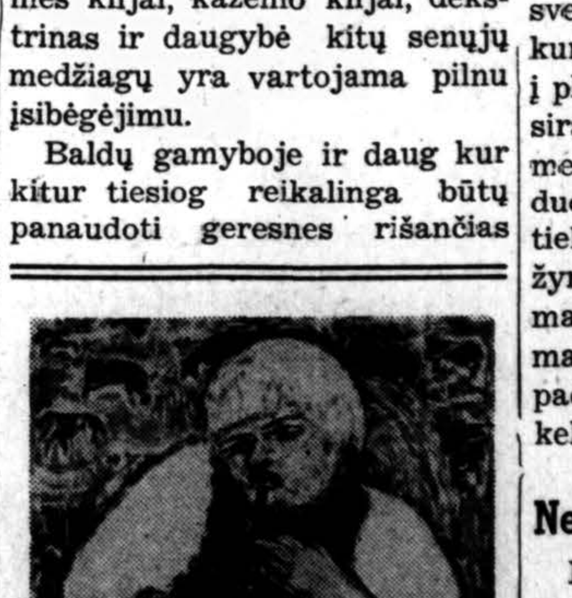

J. Paukštienė Piemenukas

Atominiai spinduliai prieš smegenų skaudulius

Massachusetts ligoninėse ir Harvardo Medicinos mokyklos gydytojai tiria būdus — naikinti skaudulius, auglius smegenyse atominių spindulių švytinimu.

Michigano universiteto mokslininkai susekė, kad radioaktyvus kobaltas savo spinduliais įstengia persodinamą kaulą (vieton sužalotojo) daug geriau išvalyti nuo bakterijų ir virusų, kaip ligi šiol vartojamas būdas — šaldymas, virimas ar naudojimas antiseptinių ar antibiotinių chemikalų.

Įrekordavimai juostelėse

Tik septynetas metų praėjo, kaip išrastas būdas garsus (žodžius, muziką) įregorduoti juostelėse. Kalbant ar dainuojant į mikrofoną, garso bangos yra paverčiamos elektriniais impulsais, kurie atžymimi į plastinę juostelę; vėliau, leidžiant tą juostelę per atitinkamą aparatą, tie magnetiniai impulsai vėl atverčiami į garsą.

Šitokiems įrekordavimams randamas platus pritaikymo laukas: dr. J. D. Geckeler Hahnemanno Medicinos kolegijoje, Philadelphijoje, tokius įrekordavimus naudoja studentams pademonstruoti kaip plaka įvairius trūkumus turinti širdis.

Purdue universitete rekordavimo aparatai naudojami mokant studentus tikro ištarimo svetimų kalbų žodžių. Aparatai, kuriuose garsas įrekorduojamas į platesnes juosteles, rinkoje atsirado 1948 metais, o praeitais metais JAV-se jų jau buvo parduota už $80 milionų. Jų dėl to tiek parduodama, kad šie įtaisai žymiai pigiau kainuoja, kaip mašinos, kuriomis įrekorduojama į plokšteles; be to — čia tą pačią juostelę galima panaudoti kelis kartus.

Nedužtantis akinių stiklas

Britanijoje išvystyta, naudojant pakartotiną kaitinimą, nauja stiklo rūšis — nedužtanti, labai tinkama vartoti paruošimui stiklų akiniams. Tokie stiklai atlaiko plieno rituliuko (7/8 skersmenyje) kritimą iš 4½ pėdų augščio. Ypač tokie akiniai svarbūs angliakasiams ir jau ne vieno jų akis išgelbėjo nuo didelio pavojaus.

M. Pečkauskaitė...

(Atkelta iš 1 psl.)

nebuvo nė mažiausio tarpo. Kaip ji gyveno, taip rašė, ko ji ilgėjosi, tai išreiškė

Gilus tikėjimas jai atėjo ne tik per tradicinį katalikybės priėmimą, bet daugiau kaip gilių studijų vaisius. Štai kodėl jos tikėjimas išvengė bet kokio paviršutiniškumo, tapdamas viso gyvenimo centru. Šituo savo pilnumu bei būties harmoningumu ji atsistoja šalia pačių didžiųjų asmenybių. Kilnusis Pertalozi ir šv. Bosko savo dvasia ir pedagogika, jai yra labai artimi.

Pedagogė

Marija savo prigimtimi buvo gimusi būti pedagoge. Tai reto kilnumo siela. Tačiau jos pedagogika yra savotiška ir įdomi. Joje nėra nei platoninio vienišumo bei idėjinio perdėjimo, nei praktinio vienašališkumo. Pilnatvė ir visuma Marijai visados stovėjo akyse. Tai meilės dvasia, kuria vadovavosi visi didieji žmonijos mokytojai.

Auklėjamieji patys, meilės paliesti, jos sužavėti, patraukti ir apgaubti turi bręsti ir nešti gražių vaisių. Auklėtiniai ją mylėjo, nes jie nieko kito nematė joje, kaip tiesą, taiką ir ramybę. Jie ją gerbė, nes jos artuma juos sušildė, nuramino ir padrąsino. Jie jai buvo atviri ir savi, nes ji juos motiniškai suprato.

Moters idealo kūrėja

Moters reikalai, jų rūpesčiai ir problemos buvo jos pačios giliu asmeniniu reikalu. Daug garsių vyrų išaukštino moterį, tačiau dar nė vienas taip jos nenušvietė savo būtyje, kaip M. Pečkauskaitė. Ji moterį pastatė gyvenimo centran. Moteris esanti visokio gėrio pradas bei įkvėpėja, ji esanti ramybė ir namų angelas. Ji vyrui ramstis, vaikams džiaugsmas, našlaičiams pagalba. Taikos audimas, meile spinduliavimas yra jos pašaukimas. Tačiau to ji turi būti verta. Ji turi susivokti savo būtyje ir vykdyti "amžinąjį moteriškumą", kurio pagrindu glūdi moteriškų savybių išlaikymas bei ugdymas, o jos yra švelnumas ir meilė, tiesumas ir ištikimybė, nekaltumas ir pasiaukojimas.

Marija nurodė į tas amžių moteris, kurios Mykolui Angelui, Dantei šimtam ir tūkstančiam poetų bei rašytojų įkvėpė nemirštamus kūrinius. Ji sustojo ties tomis moterimis, kurios nekada nemiršta žmonių sąmonėje, bet kurios atgyja, gyvena, vadovauja, vėl kuria per žmonijos amžius. Marija moterį padarė pasaulio mokytoja ir vadove. Bet ji neperdėjo. Ji drauge atkreipė jos akis į tai, kad moteris tuo tampanti, kai ji pasilieka savo vietoje, t. y. — moteris pareigose, kurios esančios šeima ir vaikų auklėjimas, jų priežiūra ir namų ruoša. Moteris nors ir turi dalyvauti visuomenėje, nors ji ir čia turinti pareigų kaip bendruomenės narys, tačiau pagrindinės esančios namie — tarnavimas šeimai. Štai per ką moteris tampanti didelė. Štai kur jos garbė bei didybė! Tik namų angelu tapus, ji yra moteris, tik mylėdama ir auklėdama vaikus ji daugiausia duoda visuomenei ir žmonijai, tik nuoširdžiai ir ištikimai mylėdama vyrą ji gali tapti jam ne tiktai gyvenimo drauge, bet ir kūrybinė jėga. Tokiu būdu moteris gyvenime dalyvauja per šeimą. Čia jos karalystė. Tik tauria moterimi likdama, ji yra ne tik naudinga, bet ir asmeniškai laiminga. Šios laimės atsisakė XX-sis amžius su klaidingomis žmogaus ir moters laisvėmis. Buvo manoma moterį padaryti visuomeninio gyvenimo ramsčiu, pamirštant jos paskirtį ir pareigas. Ir daugeliu atvejų šiandien moteris ne tik nėra visuomenės palaima, bet greičiau jos pražūtis. Tuo ji ne tik netapo laimingesnė, bet atvirkščiai: susilaukė vispusiško pažeminimo, tapdama laiko dievų — vyro ir bendruomenės verge. Nuo šios kaidos moteris Marijos buvo perspėta daugiau negu prieš 25 metus. Reikia, kad ir šių dienų lietuvaitė to nepamirštų. Tam skatina šviesus ir darnus, pilnas ir harmoningas Marijos gyvenimo paveikslas.

Red. pastaba: Buvusių Marijos Pečkauskaitės mokinių ir kitų, kurie ją pažino, maloniai prašome atsiųsti savo atsiminimus.

Krabai, kurie keičia spalvą

Yra krabų rūšis, kurių kiauto spalva keičiasi: dieną—tamsi, kas saugo juos nuo priešų ir nuo saulės spindulių, nakčia — jų kiautas balsvas. Mokslininkai tuos krabus perkėlę į nuolat tamsią vietą pastebėjo, kad net ir saulei nepasiekiant jų, kiauto spalva reguliariai keičiasi. Tai rodo, jog per tūkstantmečius yra išaugusi tokia krabų rūšis, kuri, pagal dienos ir nakties ritmą keičia spalvą.

Širdies plakimas

Gamtininkai nustatė, kad mažyčių paukščiukų — kalibrų — širdis per minutę plaka 1,000 kartų; pelės pulsas — 300 kartų per minutę; žmogaus — 68-72 kartų per minutę. Dramblio širdis tesuplaka apie 35—40 kartų per minutę; banginio gi — tik 20 kartų. Kuo didesnis gyvis, tuo rečiau jo širdis plaka.

Amerikos pigmėjai

Katalikų universiteto Washingtone prof. dr. M. Gusinde savo tyrinėjimais Venezueloje ir Kolumbijoje nustatė, kad per keletą skurdaus gyvenimo kartų žmonių gentis gali išvirsti savotiškais neužaugomis, "pigmėjais". Tokių neužaugų rasta minėtuose kraštuose. Jų vardas — yupa. Tos indėnų genties vyrai būna 4 pėdų 11 colių ar net mažesnio ūgio.

30,400 mylių greitis per valandą

Maryland universiteto laboratorijoje mokslininkams pavyko sudaryti tokią smogiamą bangą, kuri keliavo 30,400 mylių greičiu per valandą. Tai 40 kartų didesnis greitis, kaip garso; tai daug didesnis greitis, kaip žmogaus pasiektas lėktuvu (1,650 mylių per valandą). Tas naujai pasiektas greitis yra jau didesnis, negu reikalinga atsiplėšti nuo Žemės traukos ir iškeliauti į erdves: šiam reikalui pakaktų 25,000 mylių greičio per valandą.

Mokslininkai dabar svarsto—kokias medžiagas panaudoti tarpplanetiniam susisiekimui, kad jos nesutirptų greit skriedamos per orą. Dabar naudojamos medžiagos sutirptų skriedamos penkis kartus greičiau negu garso greitis.

Milionai virusų infekcijoje

Keli Kalifornijos universiteto (Los Angeles mieste) tyrinėtojai nustatė, kad reikia apie miliono virusų, kad jie sukeltų žmoguje infekciją. Tie virusai daugėja ląstelės protoplazmoje. Virusų dauginimasis toje ląstelėje baigiasi su ląstelės mirtimi, kas įvyksta maždaug po 20 valandų nuo to, kai virusai pasiekia ląstelės protoplazmą, bet jau tada yra išaugę daugybę virusų, galinčių pereiti į gretimas ląsteles.

Spyruoklės

Horolovar bendrovė Bronxville, N. Y. pradėjo gaminti spyruokles laikrodžių, kuriuos užsukti tereikės tik kartą per 400 dienų.

A. Mickevičiaus meilė ir kūryba

Keletas nuotrupų minint 100 m. sukaktį nuo poeto mirties

DR. JUOZAS PRUNSKIS

Lietuvių tautos genijaus stambių atplaišų yra nubyrėję į daugelį svetimų tautų kultūros aruodų. Tokie talentai yra kūrę svetimomis kalbomis, o visdėlto daugelis jų pasilieka, mums artimi ne tik savo kilme, bet ir tuo šiltu sentimentu, kurį jie jautė Lietuvai.

Vieną iš tokių pasaulinio garso susilaukusių vyrų — Adomą Mickevičių — prisiminsime šiemet, kai lapkričio mėn. pabaigoje švęsime 100 metų sukaktį nuo jo mirties.

— Adomas Mickevičius gyvu pavyzdžiu parodė, kokios didelės reikšmės poezijai gali turėti iš liaudies gyvenimo ir gamtos paimtoji medžiaga, — rašo apie jį prof. Putinas-Mykolaitis.

Mickevičius ir mūsų tautos žadintojai

Patriotinė Mickevičiaus poezija, kreipusi dėmesį į mūsų liaudį ir augštinusi tėvynės meilės herojus, buvo nemažas įkvėpimas mūsų tautos žadintojams. **Jonas Basanavičius** beveik atmintinai mokėjo A. Mickevičiaus "Konradą Valenrodą" ir "Margirį". **Vincas Kudirka** vertė Vaidilos žodžius iš "Konrado Valenrodo", vertė "Vėlinių" III dalį. **"Aušros laikotarpyje,** kada poezijoje taip vertinta istoriniai ir mitologiniai motyvai, atsirado vertimai į lietuvių kalbą A. Mickevičiaus kūrinių: "Trys Budriai", "Gražina", "Konradas Valenrodas".

Vysk. Ant. Baranauskas savo "Anykščių Šilelį" kūrė prisižiūrėdamas į miško aprašymą "Pone Tade". Tarp mėgiamiausių autorių Adomo Jakšto gimnazijos laikotarpyje buvo A. Mickevičius. Jis mielas buvo ne tik savo kovinga patriotika, bet taip pat ir socialinio teisingumo mintimi, kurią jis įvairiomis progomis yra pabrėžęs. Pvz. "Vėlinių" II dalies scenoje prie koplyčios išvedama pikto pono vėlė, kuri yra aname pasaulyje kietai baudžiama. Tai jau buvo ponų sauvalios pasmerkimas, ano laiko demokratiškųjų, humaniškųjų idėalų išryškinimas.

Leidinys Mickevičiaus garbei

JAV-se viena kolegija išleido specialų Mickevičiui paminėti skirtą numerį "Alliance Journal". Nors ne su visomis jo mintimis būtų galima sutikti, tačiau jame randame ir gana svarbių faktų bei pareiškimų. Leidinio redakcijos įžanginiame žodyje pabrėžiama:

— Dėl visko, kuo Mickevičius buvo ir dėl visko, ką jis rašė, jis yra skolingas tam kraštui, kuris jį užugdė: gražiajai Lietuvai....

Mickevičiaus simpatija Marilė

Jieškotojai moteriško įkvėpimo Adomui Mickevičiui, ne vienas lankydavo Bolcienikų dvarą, kurio artumoje gojelyje išlikęs akmuo su jame grubiai įbrėžtu kryžiumi. Tą padariusi dvarininkaitė Marilė Wawrzyniec Puttkamer atminimui atsilankymo pas juos žavaus Adomo Mickevičiaus. Čia jis buvo tik kartą atsilankęs, drauge su damomis jojo į artimiausią Bieniakonių bažnyčią. Marilė jam įkritusi atmintin. Tai buvusi jo pirmoji meilė. Jis jai iš Romos atsiuntęs akacijų sėklų, kurios rūpestingai buvo pasodintos dvare ir išaugo. Tačiau Marilė buvusi priversta ištekėti už turtingo, bet nemylimo vyro, tapdama grafiene Wawrzyniec-Puttkamer. Ji sudegino visus A. Mickevičiaus laiškus ir suvenyrus, tepasilikdama tik du: poeto iš Romos atsiųstą rožančių ir savo autografų albumą, į kurį Adomas Mickevičius buvo įrašęs eiles, improvizuotas pagal Dantės posmelį, kur poetas rauda dėl sunkumo — kančių dienose prisiminti laimės metą.

Paskiau savo kūryboje Mickevičius nekartą grįžo prie šios temos — širdies, neatsiliepiančios į meilę, ir net IV-je dalyje "Vėlinių" aprašo kaimo mergaitę, pasmerktą klajoti po mirties, jieškant jaunuolio, kurs atsilieptų į jos meilę. Pagaliau vienas atsiranda. Jis sulaužo prakeiksmą beširdės mergaitės, ją sekdamas su šauksmu "Tu man patinki!".

Apie lietuvišką kavą

Būdamas Paryžiuje, ištrėmime, Adomas Mickevičius savo pasikalbėjimuose su draugais prisimindamas tėviškėje praleistas dienas ir kavą, kurią paruošusi motina jį vaišindavo, sakydavo, kad niekur tokios kavos pasaulyje nerasi, kaip Lietuvoje:

— Ten kava turi turtingą anglių juodumą, ji skaidri kaip gintaras, jos aromatas kaip mokos ir jos tirštumas — skysto medaus.

Odė jaunystei

Jaunimui visada giliai imponavo Adomo Mickevičiaus sukurtoji "Odė jaunystei"

Profesorius Vaclovas Jędrzejewicz, buvęs švietimo ministeris, o dabar dėstąs slavų kalbas Wellesley kolegijoje, JAV-se, skelbia, kad net keturios jau nimo kartos jau yra išaugusios tų patriotinio ryžto idealų šilimoje, kurie išreiškiami "Odėje jaunystei". Ją atmintinai mokėsi šimtai tūkstančių jaunimo. Ir ištrėmime joje semia masi įkvėpimo.

Mirti, bet nevergauti

Adomas Mickevičius, patsai patyręs vergijos dienų tamsumą, tautų teisių laužymą ir kultūrinius nuostolius okupacijoje, daugelyje savo raštų mėgo iškelti mintį — geriau ramiai sutikti mirtį, negu prisiimti vergiją svetimiems viešpačiams. Net lenkų literatūros mokovai pabrėžia, kad šią idėją jam bus įkvėpusi Lietuva ir jos padavimai. Tos idėjos apipavidalinimą mes atrandame "Konrade Valenrode", Pilėnų kunigaikščio Margio apdainavime.

Medžiaga "Gražinai"

Szczorse dvare, rūmų bokšte buvo Chreptavičiaus knygynas. Čia Adomas Mickevičius studijavo Lietuvos kronikas, rinkdamas medžiagą savo giliai patriotiniam kūriniui — "Gražinai".

Chreptavičiai buvo pažangūs dvarininkai. Jų ūkyje daug anksčiau negu kur kitur Naugarduko apylinkėse buvo panaikinta baudžiava. Darbininkas čia buvo laikomas vertas savo atlyginimo. Domėdamiesi Lietuva Chreptavičiai buvo surinkę nemažai lituanistinės literatūros, kuria ir pasinaudojo A. Mickevičius.

Mickevičiaus dėmesį pasakomis ir padavimais bene bus sužadinęs jo bendrakeleivis po Krymą — Henrikas Rzewuskis, su kuriuo mūsų dainius 1825 metais keliavo po tuos Pietų Europos kraštus. Žinomi yra Rzewuskio keturi tomai "Severino Soplicos memuarų" (išleistų 1839 m. Paryžiuje), kur be kitų dalykų aprašoma aštuonilikto šimtmečio pabaigos Lietuva, ypač Radzvilų Niesyžius.

Vietovės, surištos su "Ponu Tadu"

Adomo Mickevičiaus didysis kūrinys "Ponas Tadas" vaizduoja dvi Lietuvos magnatų šeimas: teisėjo Soplicos ir grafo Horeszko. Rašydamas apie Soplicus Mickevičius prieš akis turėjęs Naugarduko apylinkės dvarą Čombrov, mūsų poeto motinos tėviškę jaunystėje. Čia ir pats A. Mickevičius mėgo augdamas praleisti laiką.

Gi "Pone Tade" aprašomoji

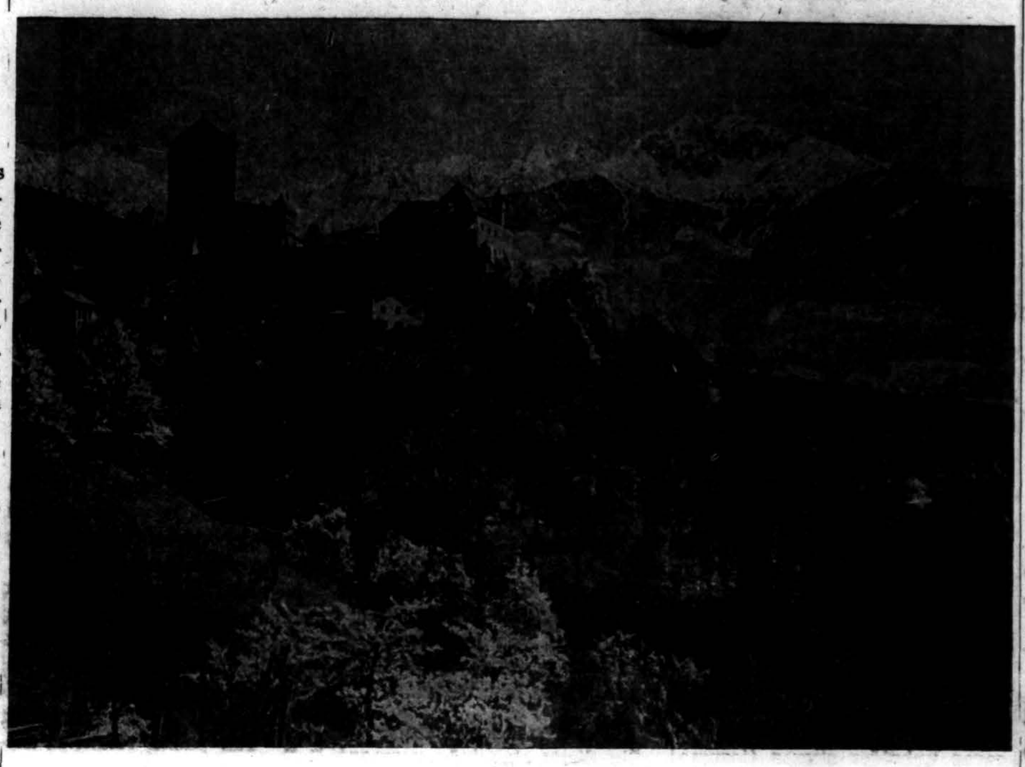

Tirolio pilis ir Alpių kalnai

Horeškų pilis buvusi ne kas kitas, kaip Radzvilų nuosavybė Mir. Jos savininkas kunigaikštis Domininkas žuvo 1813 metais traukdamasis nuo Maskvos. Miro pilies vietoje senovėje buvęs krivičių prekybos ir susitikimo centras, jų tvirtovė. Į šią vietą iš Kievo atbėgę Swiatopolk—Mirskio ainiai ir jų XV šimtmetyje pastatytoji maža pilis pavadinta Mir, pagal jų (Mirski) pavardės šaknį. Įdomu, kad vienas šios giminės ainis — pulkininkas - leitenantas Mirski yra JAV karinėje akademijoje West-Point.

Vilniaus kapinės ir Mickevičius

Adomas Mickevičius, studijuodamas Vilniaus universitete, buvo tampriai suaugęs su Vilniaus miestu, ypač mėgo lankyti jo kapines. Vasarą jos buvo padengtos tirštu žalumu. Jų melancholiška nuotaika traukė poetą. Čia jis mėgdavo vaikščioti, svajoti apie pareities šio krašto garbę ir semti įkvėpimo savo poetinei kūrybai.

Adomo Mickevičiaus eilės ir baladės — ne tik populiarios tarp skaitytojų, bet jos buvo nemažas įkvėpimas net ir tokiems kompozitoriams, kaip Moniuszko, Želenski ir net Paderewski.

Vienas Mickevičiaus kūrinys netgi yra išverstas į seną havajų kalbą ir jam yra pritaikyta hula melodija.. Havajų salos yra beveik visiškai priešingoje žemės pusėje, kaip Lietuva. Tik nedaug tėra žmonių, kurie dar moka havajų kalbą. Į jų kalbą yra išverstas Mickevičiaus kūrinys "Grafienės Potockienės kapas". Tas eilėraštis atsirado Mickevičiui bestebint mauzolėjų, kurį pastatė totorių chanas atminimui grafienės Potockienės, kurią jis pagrobė ir padarė savo žmona, ir kuri nepakėlusi belaisvės sunkumų — mirė. Poetas jos garbei skirtame eilėraštyje sušunka: "Kitados tu buvai tremtinė, dabar — aš". Poetas randa lyg paguodą pergyvendamas tą patį likimą su gražiąja belaisve. Eilėraštis daro tiek įspūdžio, kad į anglų kalbą jis buvo išverstas net keturis kartus.

Į havajų kalbą eilėraštį išvertė prof. Denzel Carr, padėdamas paruošti programą sutikimui laivo "Dar Pomorza", kurs 1934 metais atplaukė į Havajų salas. Iškilmių dieną eilėraštis buvo perskaitytas lenkiškai, angliškai ir tada — havajiškai, kurs, suprastintas skambėjo taip:

—Ma ka aina uluwehi e
O na kihapai nani e...

Dvidešimt mergaičių jį dainavo šokdamos pagal specialiai sukurtą hula muziką. Įspūdis buvęs didelis.

Mickevičiaus gabumai

Adomas Mickevičius buvo ne tik talentingas poetas, bet ir gabus eruditas. Vienu metu jisai Šveicarijoje, Lausannos mieste siekė klasikinių kalbų dėstytojo posto akademijoje. Vienas iš profesorių jį pasikvietė pietų. Čia buvo būrelis svečių, kurių Mickevičius nepažino. Bepietaujant pokalbis pasinešė į lotynų literatūrą. Buvo keliami ginčytini klausimai ir beriami argumentai iš abiejų pusių. Niekas nepastebėjo, kaip daug laiko prabėgo. Mickevičius, žvilgterėjęs į laikrodį, pratarė šeimininkui:

— Turiu eiti. Jau seniai pavėlavau. Užsibuvau perilgai.

— Visiškai ne, — atsakė šeimininkas. — Ir be to — sveikinu Jus. Jūs to nežinote, bet Jūs tik išlaikėte savo egzaminus profesūrai, ir tai labai gerai išlaikėte. Mes visi Jumis džiaugiamės...

— — —

Sukakties proga tikimės ir daugiau medžiagos duoti mūsų dienraštyje apie Adomą Mickevičių. Galime čia dar priminti, kad tą šimtmečio sukaktį pagerbiant Londone knygų leidykla Rybitwą (Tern) išleido Tado Lopalevskio knygą "Między Niemnem a Dzwiną" (tarp Nemuno ir Dauguvos), kur Lietuvos folkloro rinkiniu bandoma pavaizduoti Mickevičiaus laikų Lietuva.

Įrekorduota spalvotoji televizija

Šią vasarą pirmą kartą pavyko užrašyti spalvotą televizijos programą ant magnetinės juostelės.

Įrekorduoti žemės drebėjimai

Kalifornijos Technologiniame institute, seismologinėje laboratorijoje, Passadenoje, Calif. buvo įrekorduotas garsas, kurį išduoda žemės drebėjimas. Tas garsas pareina ne nuo griūnančių namų, bet dėl pačios žemės sluogsnių judėjimo tada, kai žemė dreba. Tie rekordai vadinami "Out of This World" ir gaunami didžiosiose patefono ir kt. parduotuvėse. Tų rekordų gamybos centras yra Cook laboratories, Stamford, Conn.

Spalvotas televizinis mikroskopas

Columbia Broadcasting System neseniai demonstravo savo sudarytąjį spalvotą televizinį mikroskopą, kurs padidina stebimą dalyką 15,000 kartų ir paskiau jo vaizdas matomas 6 pėdų ekrane. Šiuo mikroskopu galima matyti vėžio pagautas ląsteles. Protozoa, gyvūnas, turįs plotį kaip plaukas, šiame mikroskope matosi pėdos didumo. Buvo galima matyti, kaip tie gyvūnėliai ryja įmestas dažytas mieles.

Drabužiai iš "pynatsų"

Dirbtinių medžiagų gamyba taip progresuoja, kad rayon, nylon — jau darosi pasenę dalykai. Britai išrado sintetinį siūlą "ardil", gaminamą iš "pynatsų". Natūralios dujos ir druska, drauge su oru — tai medžiagos, iš kurių yra daroma nauji siūlai — dynel; iš jų pagamintos medžiagos yra labai artimos brangiems kašmiro ir "vikuna" vilnų audiniams. Iš tos medžiagos padaryti apsiaustai yra nenaikinami kandžių, nealergiški, neduoda kvapų sušlapę, jie nereikalingi lyginimų laidynėmis (prosijimo).

Stipriausias miegas — pirmomis valandomis

Du Chicagos universiteto fiziologai: N. Kleitman ir W. Dement per 43 naktis tyrė 16 vyrų, panaudodami įtaisą, kurs matuoja smegenų sukeliamas elektrines bangas. Jie nustatė, kad miegas yra gilesnis ir sapnai trumpesni per keletą pirmųjų valandų atsigulus. Gilaus ir netokio gilaus miego periodai keičiasi maždaug kas 60—80 minučių.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKAS, Sec's

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad. ir šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. — Trečiad. 9 ryto iki 12 v., o Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys. Firestone padangos.

1934 West 59th Street — Tel. GRovehill 6-9136

M. ČESAS, patyręs auto specialistas

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius persraustymus ir pervežimus iš tolių ir artimų atstumų.

Telef. SE. 3-2146
arba BI. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. REpublic 7-6603

ADOMAS VAITKEVIČIUS

ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS

Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas

Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas

ATLAS FUEL CO.

Atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

TELEVIZIJOS, RADIO IR PHONOGRAFŲ TAISYMAS IR PARDAVIMAS

Geriausios firmos — garantuotos dalys. Prityrę mechanikai darbą atlieka sąžiningai ir greitai.

FRANK'S TV & RADIO

SALES & SERVICE

Pranas KERŠIS — Paulius F. ENDZELIS

748 West 33 Street — CAlumet 5-7252

Mutual Federal Savings

REKORDAS

- Įsteigta 1905 metais.
- Per 50 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, bet savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus visada mokėjo ir moka be pertraukos.
- Skolinname pinigus namams statyti, pirkti ir taisyti.
- Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime ir pašto išlaidas.
- Pradėkite taupyti ŠIANDIEN!

MUTUAL FEDERAL SAVINGS — SAVINGS INSURED UP TO $10,000

& LOAN ASSOCIATION

Chartered & Supervised by the U. S. Govt.

2202 WEST CERMAK ROAD
Chicago 8, Ill., Tel. VI 7-7747
John J. Kazanauskas, Pres.

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiad. visai neatidaroma.

Lietuvių Prekybos Namai

Atidaryta sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak.

PREKĖS BE JOKIŲ BROKŲ IR SUGADINIMŲ; KAINOS BE UŽPRAŠYMO.

Puikiausi 3 dalių svečių kambario baldai, vilnos, Nylon, sofa ir du foteliai $199.00
Trijų dalių sofa, kėdė otomanas, nakčiai padaroma dvi puikios lovos $99.00
Trijų dalių miegamieji, riešuto ar šviesios spalvos, pas mus tiktai $109.00
Trijų dalių ažuolo miegamieji, riešuto viršus $169.00
Air conditioning ¾ ton dviem kambariam $249.00
7 cub. šaldytuvai parcelano vidus $169.00
Parcelano virimui krosnys 36 inch $89.00
9x12 linoleum visų spalvų $5.50
Vasarinės kedės, ažuolo rėmais $3.85
Vasarinės kėdės, be atramų $1.00
5 dalių chromo setai, Formica viršus $39.00
Rašomieji stalai, Oak ar Mahogany $29.00
Knygom spintos stiklo durimis $29.00

Šimtai kitų prekių, didžiausiam pasirinkimui!

FURNITURE CENTER, INC.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 South Halsted Street

TEL. — VICTORY 2-4226

ĮMONĖ ATIDARYTA:
Pirm., Ketvirtad. ..... 9—9:30
Kitom Dienom: ..... 9—6.00
Sekmadieniais: ..... 10—5 valandos

ŽUVĖDRA ANT UOLOS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ, Newark, N. J.

(Tęsinys iš praeito šeštadienio)

— Ar tik nepervėlu, — suabejojo Monika. — Šiandien padovanojo jis man saldainių dėžutę, pareikšdamas dėkingumą už motinos slaugymą. Jis raudo, maišėsi truputį ir, nelaukdamas kol aš atidarysiu, išėjo. Štai ką aš ten radau, — padavė motinai atvirutę su spausdintu tekstu:

"Tu esi žvaigždė netikėtai nukritusi į mano buitį ir šviesa užtvindžiusi visus mano kelius".

— Po tekstu parašas jo paties ranka. Nėra abejonės, kad ši atvirutė specialiai parinkta ir įdėta dėželėn pakuojant. Ką aš turiu daryti, mama?

Ligonė, kiek pagalvojusi, tarė:

— Padėk tą atvirutę nežymioj vietoj, kur nors virtuvėje, kad ji atrodytų palikta be tinkamo dėmesio. Sekmadienį būtinai išvažiuok pasimatyti su Ričardu. Apsimesk nepastebinti jo prielankumo tau betkuriuo atžvilgiu.

Leonas vis dažniau rasdavo reikalų ateiti į virtuvę. Monikai malonu jį globoti, jam patarnauti. Nors ji apsimeta šalta esanti, bet kiekvienas jos žvilgsnis ar gestas dvelkia nuoširdumu. Per kelias savaites ji jau spėjo susigyventi su faktu, jog esanti jo sesuo. Gi slaugės ir namų prižiūrėtojos vaidmuo po truputį sunkėjo. Trečioj dienoj po dovanėlės įteikimo Leonas užėjo virtuvėn iškrėsti nuorūkas iš peleninės. Ji tarėsi nepastebinti jo.

— Ar jūs ko nors supykusi, panele Monika? — sako jis.

— Ne. Aš verdu pieną ir negaliu žiūrėti kitur.

— Iš jūsų pasikalbėjimo su mama nugirdau, kad labai nemėgstat pelenų.

— Taip pat ir dūmų, — pridėjo ji.

Jis greitai užgesino cigaretę.

— Bet ar tai svarbu, — sako ji. — Mano pareigos aiškios. Privalau švarinti visą butą, neišskiriant nei peleninių.

— Pelenus palikite man pačiam.

— Kaip norite, — truktelėjo pečiais.

Mažame indelyje karšto pieno puta iškilo į paviršių. Nuėmusi nuo ugnies indelį, pastatė ant stalo. Netoliese ant spintelės krašto gulėjo atvirutė.

— Jau trys dienos, kai šie žodžiai čia mėtosi, bet nuo to nėra tamsiau mano širdy, — tai tardamas, lėtai apkabino jos pečius, ir, jai staiga atsisukus, pabučiavo į lūpas.

Monika negalėjo supykti ant šito vaiko (taip jį vadino savo mintyse), kuris buvo taip artimas.

Ji tarė jam:

— Labai prašau jūsų: nepakartokite to daugiau. Kitaip aš turėsiu palikti šiuos namus.

Jis prisimerkė ir nusigręžė į langą. Ji nervingai barškino indus, dirbdama greičiau negu reikėjo. Jis, lyg debesis pakibęs lange, už kurio slepiasi audra.

— Ar jūs man galite atsakyti į vieną klausimą? — sako jis staiga apsisukdamas.

— Prašau, jei tik galėsiu.

— Kodėl jūs, palikusi viešbuty svečių registratorės vietą, atėjote slaugyti mano motiną, iš viso dirbti šiuose namuose sunkų ir nemalonų darbą?

Monika pabalo:

— Iš kur jūs žinote, kur aš dirbau prieš tai?

— Iš motinos. Kiekvienas darbdavys turi teisę to jūsų paklausti, neišskiriant nei mano motinos.

— Bet kam jums teirautis apie tai?

— Dėl to, kad myliu jus...

Monika pabraukia pirštais degančius smilkinius ir sako staiga susigriebusi:

— Susipykau su savo sužadėtiniu ir norėjau pasislėpti nuo jo.

— Tai gera naujiena!

— Bet, toli gražu, teigiamai neatsako į jūsų jausmus, jaunasis pone.

— O visdėlto gerai, kad jūs čia užklydote. Meilė yra kantri...

Tai pasakęs, išėjo iš virtuvės ir iš namų.

Monika pirštų galais prisėlino prie ligonės miegamojo. Ji dar nebuvo pabudusi. Pageltusios, liesos rankos, tarsi mirusios, buvo sudėtos ant krūtinės virš baltos antklodės. Akys, pridengtos balzganais vokais, atrodė kaip du riešutai įstrigę tamsiose duobėse. Bailiai priėjo duktė dar arčiau. Ligonė ramiai alsavo, o retas svečias, snieguoto gruodžio saulės spindulys, lėtai slinko pagalvės kraštu vis arčiau jos veido. Monika atsargiai užtraukė žalią sunkaus šilko lango užuolaidą. Ligonės veidas ir rankos tarsi dar labiau pagelto. Staiga taip sugėlė merginos širdį, jog ji susitraukė kambario kampe, kramtydama sau pirštus, kad nepravirktų: "Ne, ne, aš negaliu tai pasakyti, mama, pribaigčiau tave. Aš turiu viena pakelti viską šiuose namuose..., aš turiu būti nepalaužiama".

Traukinys, vos spėjęs išsitiesti visu savo ilgiu, atsirado gimtajame Monikos mieste. Ten kiek kitaip: nei žalumos, nei erdvės tarpe namų. Taip ji važiuoja keliolika minučių pro fabrikus, aprūkusius namus, pro sandėlius, griozdiškus benzino tankus, pro ligonines, mokyklas, pro miesto įstaigas. Iš tolo pravažiuoja pro parką ir "Olimpijos" viešbutį, kuris fasadu atsigręžęs į parko vartus. Jo žalsvas stogas išnyra tarp pilkų parko medžių ir, kaip laivas jūroj, vėl nuskęsta banguojančių šakų vilnyse.

Pagaliau viskas išnyko trečiosios stoties ribose. Ričardas jau laukė perone. Pasiilgimas buvo taip aiškus jo akyse, kad Monika pati nepajuto kaip pabučiavo jam į skruostą. Ji buvo dėkinga jam už suradimą motinos, tai jis žinojo. Ji eina pasakodama jam apie gyvenimą tuose namuose ir, nei kiek nesivaržydama, laikosi nusitvėrusi jo rankos. Čia nieko nėra dviprasmiško, dėlto ir alsuoti lengva greta šito žmogaus. Tačiau, kai ji pamini Leoną, stengiasi kuo greičiau prabėgti žodžiais pro jį. Ji nedrįsta prasitarti apie naują konfliktą, kuris nežinia kuo ir kada baigsis. O Ričardui jau šiandien ta žinia suteiktų rūpesčių. Jis gal labai graužtųsi įstūmęs ją į tas pinkles. Kaip tik dėl to ji ir vėl pasijautė vieniša, tegalinti pasitikėti vien savo protu. Pietauti jie pasirinko nedidelę svetainę. Jaukioj kertelėj, gurkšnodami vyną, praleido apie porą valandų. Paskui užsuko į jo namus. Knygos, popieriai, laikraščiai dengė jo stalą, spaudėsi spintų lentynose. Atverstas žurnalas tysojo sofoje. Pro šį kambarį jie žengė į sekantį. Minkšti baldai, apvalus stalas ir vėl spintos su knygomis.

— Kiek čia išminties! — perbraukusi pirštais knygų nugarėles tarė ji. — O jei jos pradėtų dabar kalbėti?

— Neįsakykite joms. Būtų tikras Babelio bokšto pasikartojimas, jei jos prabiltų visoms kalboms, — nusijuokė jis ruošdamas kavą.

— O, pas jus žydi rožės vidury žiemos, — sako ji pažvelgdama į puokštę vazoje.

— Ne visada jos žydi, tik kai esate jūs...

— Ačiū už viską, ką dėl manęs padarėte. Taipgi ačiū ir už rožes. Kas jų nemėgsta?

— Sakykite, atvirai, panele Monika, ar esate laiminga suradusi motiną? Iš jūsų laiškų negalėjau pilnai išskaityti.

— Jei ji nestovėtų ant mirties slenkščio...

— Matau..., jūs atrodote kiek pablyškus ir sumenkėjus.

— Bet visdėlto esu labai laiminga galėdama ją slaugyti. Jaučiu, kad kitos rankos nebūtų motinai švelnesnės už manąsias. Tiesa, mama prašė pasakyti, jog norėtų pamatyti jus ir asmeniškai padėkoti.

— Mielai išpildysiu šį pageidavimą.

— Žinote, ką?... Jei man leisite, prie savųjų kreipsiuos į jus kaip į labai artimą, — tarė ji kiek parausdama. — Aš motinai minėjau, kad mes esame daugiau negu paprasti draugai.

— O, kad tai būtų netoli tiesos, — šypsodamas atsisuko jis.

— Mat, šiuo būdu norėčiau užtrinti savo buvusios nelaimingos meilės pėdsakus, kurie motinai be abejo labai skaudūs, — užbaigė ji rimtai.

— Dievas, kad ir atsitiktinai leisdamas jus į pasaulį, apdovanojo išmintimi.

— Ar tai viskas? — paklausė truputį koketiškai.

— Jūsų grožį garbina daugelis...

— Atrodo, kad mes flirtuojam, o esame tik geri draugai, — nusijuokė ji ir vėl paraudo pajutusi truputį nekalto melo savo žodžiuose.

— — —

Pirmadienis. Tyla aplinkui. Tik vėjo šiurenimas kiparisuose, ir vienas kitas automobilis prazvimbia pro šalį. Smulkios vėjo kruopelės, vėjo žarstomos, susispiečia sūkurin ir žaismingu šuoliu apsupa kūgio pavidalo kiparisą. Ligonė stebi šį žaidimą ir bespalvį dangų. Jai priklauso tik tai, ką pasiekia akimis pro langą. O visas gyvenimas jau kažkam kitam pažadėtas. Ji aiškiai jaučia, jog kasdien vis didesnio nuovargio yra apglėbiama. Ant jos kelių tebeguli atversta knyga, bet ji trumpai tepajėgia skaityti. Ir šis pasaulis sklysta iš jos rankų. Pasaulis, kuris plaukė iš knygų, padarė ją lyg rėmuose nuo rūščios tikrovės. Ji taip susigyveno su knygos veikėjasi, jog sielodavos ir džiaugdavos drauge su jais. Ji pamildavo ir neapkęsdavo jų su visom žmogiškom aistrom. Juk turėjo ji su kuo nors dalintis gyvenimo likučiais. Senieji prieteliai bei pažįstami vis rečiau ją belankydavo. Nelabai ji ir laukė šitų vizitų, kurie reiškė ne daugiau, kaip malonę ir gailestingumą. Tas jai buvo sunkiai pakeliama.

Monika skalbia baltinius rūsyje, nuolat atbėgdama pasižiūrėti ligonės. Po vakarykščios išvykos ji atrodo gyvesnė. Jos tylus niūniavimas linksmų melodijų pragiedrino ir motinos nuotaiką po praleisto skmadienio su Leonu; kažkas neregimo stovėjo tarp motinos ir sūnaus. Jie abu tai jautė.

— Pagaliau darbas rūsyje jau baigtas, — tarė Monika sėsdama priešais motiną. Pirmadienis — savaip tingi diena, bet šiandien to lyg ir nepajutau.

— Pasidžiaugiau ir aš, kad tokia linksma esi. Jūsų dienos, vaikai...

— Tiesa, gerai praleidau sekmadienį, bet vakarop nieko kita negalvojau tik apie grįžimą į namus.

(Nukelta į 7 pusl.)

DIEN. "DRAUGAS" SKELBIA PENKTĄ

ROMANO KONKURSĄ

Skiriama tūkstantis ($1,000.00) dolerių premija

1. Dienraštis "Draugas", talkininkaujant "Draugo" Bendradarbių Klubui, skelbia naują lietuviško romano konkursą. Paskutinė data konkursui skiriamo romano rankraščiui įteikti — 1955 m. lapkričio mėn. 1 d.

2. Geriausiam romanui skiriama premija — tūkstantis dolerių. Šių metų premijos mecenatas yra kun. dr. J. Prunskis.

3. Jury komisiją sudaro Toronte, Kanadoje, gyvenantieji kultūrininkai: Ant. Gurevičius, kun. dr. J. Gutauskas, Iz. Matusevičiūtė, St. Prapuolenytė ir Vyt. Tamulaitis.

4. Romano siužetą pasirenka patys autoriai. Romanas turi būti parašytas mašinėle, nemažesnis kaip apie 200 romano formato puslapių.

5. Kūrinius siųsti adresu: Romano Konkurso Komisija, "Draugas", 2334 So. Oakley ave., Chicago 8, Ill.

6. Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame uždarame voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat įrašant romano antraštę ir pasirinktą slapyvardį.

7. Tūkstantį dolerių premiją gavęs autorius be papildomo honoraro pirmosios laidos teises perleidžia "Draugui", įskaitant teisę spausdinti dienraštyje ir išleisti atskiru leidiniu. Jei knyga duotų pelno, jis yra skiriamas romano premijos fondui. Premijos nelaimėję autoriai spausdinimo sąlygas nuspręs abipusiu susitarimu.

KAZIK FURNITURE Co.
1506 W. 63rd St., tel. PR 8-1331

Naujose erdviose patalpose, lengva pasiekti gatvėkariais ir automobiliams pastatyti yra vietos, be jokių apribojimų.

Turime didžiausį pasirinkimą įvairių rūšių baldų ir kitų namų reikmenų. Kviečiame mus aplankyti ir pasirinkti kas yra reikalinga jūsų salionui, miegamajam ir kt. kambariams. Prieš pirkdami baldus, patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.

GAMINAME SALIONO BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS.

Pasirinkite stilių, kuris jums patinka. Taip pat atnaujiname senus baldus. JUOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAIČIAI

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave. Tel. YRrds 7-3278
MES PARŪPINAME KELIONES: Lėktuvais — Geležinkeliais — Autobusais — Laivais.

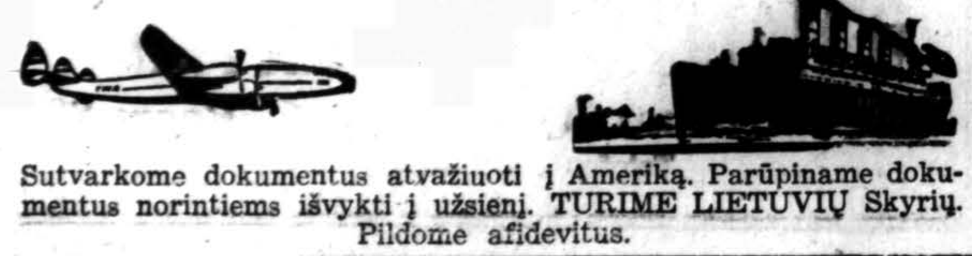

Sutvarkome dokumentus atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME LIETUVIŲ Skyrių. Pildome afidevitus.

NAUJAUSIOJI LITERATŪRA APIE MARIJĄ

PAŽVELKIME Į MARIJĄ. Nuostabus Švč. Marijos gyvenimas, parašytas pasiremiant Dievo apšviestųjų regėtojų pasakojimais (šv. Brigitos, Marijos Agreda, ses. Katarinos Emmerich ir kt.). 260 pusl. Knyga talpina 31 pasakojimą su nepaprastai puikiais spalvotais paveikslais. Patrauklūs kieti viršeliai ir kainuoja tik $3.00. Šią puikią knygą parašė prel. dr. F. Bartkus.

MARIJA MUMS KALBA. Švč. Marija laiko bėgyje apsireiškė įvairiose pasaulio vietovėse. Šios knygos autorius Kun. J. Kuzmickis, šalia mūsų lietuviškų šventovių aprašo ir kitur žinomus Dievo Motinos apsireiškimus, kaip: La Salette, Lurde, Fatimoje: apie Stebuklingąjį Medalikėlį ir kt. Įžangoje ir pabaigos žodyje autorius svarsto Švč. Marijos Nekalčiausios Širdies kultą ir iškelia Marijos kaip malonių Tarpininkės vaidmenį. Knyga turi 159 psl., paveiksluota, įrišta į kietus viršelius ir kainuoja $2.00.

AUŠROS ŽVAIGŽDĖ. 15 tautų ir 58 didžiųjų pasaulio poetų dailiausi žodeliai mūsų dangiškajai Motinai Marijai pagerbti. Tuos per 600 m. žybtelėjusius rašytojų perlus iš įvairių kalbų surinko ir sutvarkė A. Tyruolis. Tai knyga apie Mariją, kuri turėtų rastis kiekvienuose namuose. 110 psl. Kaina $2.00.

Užsakymus kartu su pinigais siųskite:
"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Avenue
CHICAGO 8, ILLINOIS

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & Loan Ass'n
INSURED UP TO $10,000
2555 West 47th Str. Chicago 32, Ill. LAf. 3-1083
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

BABY SHOP
4075 Archer, tel. BI. 7-2889
(Archer & Calif.)

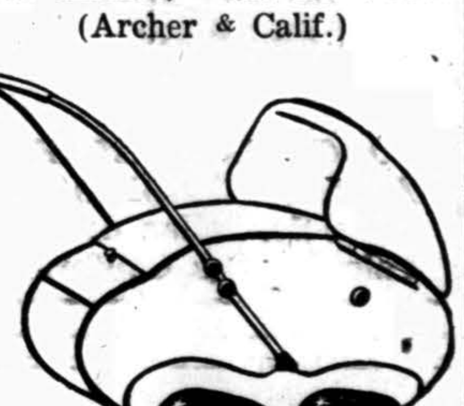

Jei rengiate "Baby showers" ar laukiatės šeimos, lankykitės pas Racevičių. Didžiausias pasirinkimas vaikų vežim. (vokiški & amer.), lovytės, žaislai, dviračiai ir daug kt. dalykų.

V. DUKŠTAS — BUVUSI URBELIO BAKERY — LA 3-1510

Reikalaukite visose maisto krautuvėse šios skaniausios duonos.
Jeigu negausite, kreipkitės į kepyklą
V. DUKSTAS, 1800 W. 46th St.
Telef. LA 3-1510

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro.

JONAS GRADINSKAS
TELEVIZIJOS, RADIO, PATEFONŲ TAISYMAS
"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 944 W. 35th Pl.
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvį — ir geriau ir pigiau!

ATOSTOGAS PRALEISKITE VACATION PARADISE
Beverly Shores, Indiana
Dabar turime daug gerų kambarių. Paplūdimys labai gražus. Šaukite p. JARUSZ, Michigan City 3-3013, Beverly Shores, Indiana

duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLifside 4-6376
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

Ar Marija apsireiškė Lietuvoje. Atsakymą rasite J. Budzeikos knygutėje
MARIJOS APSIREIŠKIMAI ŠILUVOJE
Kaina 40 centų
Ją galite gauti
"DRAUGE"
2334 So. Oakley Ave.
CHICAGO 8, ILL.

VĖSINTUVAI-VĖDINTUVAI • TELEVIZIJOS •
FM ir NEŠIOJAMI RADIJAI
Augštos kokybės fonografai
— DULKIASIURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIJO LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
— VISKAS GARANTUOJAMA —
Kainos žemiausios
DAINA TELEVISION sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

VIKTORO KOŽICOS
CALL ME MOTORS CO.
Lietuviška gasolino Shell stotis ir Auto taisymas. 5759 S. Western Ave. Tel. RE 7-9533. Atliekami motorų remontai, lyginimo, dažymo darbai ir keičiamos dalys.

Skelbtis "DRAUGE" apsimoka, nes jis yra plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, o skelbimų kaina yra prieinama visiems.

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarpirščių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t. t., taipgi tinkamas vartoti vaikučiams kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra gera gyduolė nuo išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoj ir apylinkėse — Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į:

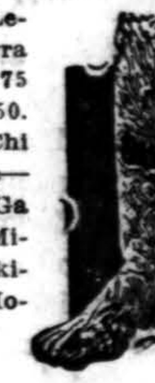

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

CONRAD'AS FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)
Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningai ir gražiai atliekamas darbas

414 West 63rd Street
Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840.

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA
Iš WGES stoties — Banga 1390
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
SEKMAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.

PIGIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
6930 S. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

Skelbkitės "Drauge"!

MES PERKRAUSTOME JŪSŲ baldus saugiai keletą blokų arba kelias dešimt mylių

Vieno kambario baldus arba viso namo. Kreipkitės pas mus. Turis daug metų patyrimo perkraustymo darbe.
Pristatome anglis ir pečiams aliejų — dideliais ir mažais kiekiais.
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. VIrginia 7-7097

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

MOVING MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI — NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

Knyga apie Archimedą

IGNAS J. KONČIUS, Dorchester, Mass.

Archimedas. Didysis graikų mokslininkas. Parašė Saliamonas Antanaitis. Išleido Lietuviai Salezičiai. Castelnuovo Don Bosco, Italia, 1955.

Kruopščiai surinkęs gausingos medžiagos, autorius sugebėjo, rašydamas vien apie Archimedą, atskleisti prieš ir ne taip jau akylą skaitytoją tą didįjį mokslo ir meno lopšį, kuris taip gražiai buvo anais laikais graikų išminčių pasauliui perteiktas Graikijoje.

Ir ankščiau yra buvę ir kitur savotiškų, žmonių išmintį vaizduojančių, pasireiškimų lopšių. Pvz., kinai ir Cho dar 4000 metų prieš Kr. jau tiksliai mokėjo nuspėti mėnulio aptemimus.

Mums šiuo atveju įdomus Archimedas, gyvenęs 287—212 prieš Kr.

Archimedas — autoriaus sumaniai pavaizduotas kaip matematikos, fizikos, mechanikos, astronomijos mokslų pradininkas. Ryškiai parodyti keliai, kuriais eidamas, Archimedas priėjo dar ir šiandien tebegaliojančių ir galiosiančių išvadų, visvien ar tai būtų geometrijos samprotavimai, ar tai skysčių savybės, ar tai svirties keliamoji galia, ar tai jau fizikos įžvelgtų pradų taikinimas mechaniniems įtaisams tėvynei nuo taip žiaurių įkyriųjų romėnų ginti.

Sako, būk žmogus teįstengia kitų galvose brendusias jau—jau, taip sakant skrajojančias ore proto išdavos sukaupęs savyje, pats protavęs, ką sugretinęs, ką atmetęs, suglausti ir parodyti — pranešti kitiems. Atrodo, gi su Archimedu bus buvę bene kitaip.

Skaidydamas taip lakiai skaitomą tokią įdomią knygą skaitytojas kas kartą aptiks vis dar kitų ir kitų anksčiau neįžiūrėtų nepastebėtų reikšmingų rišamo klausimo gelmių, nors ir labai nesidomėtų fizika ir jai giminingais mokslais. Čia atras ryškius kelius lakaus galvojimo, sumanaus apibendrinimo, paprastai išreikštų sudėtingiausių aniems laikams, arba kalbamų mokslų pradžiai, išvadų ar gamtos dėsnių — vienur matematikos reiškiniais, kitur — fizikos mokslo nusakomomis gamtos Kūnų savybėmis.

Jau, rodso, ko-ko, bet tėvynės meilės čia neaptiksi. Yra, ir iki gyvybės visiško nuvertinimo, kad tik sprendžiamų mokslo minčių neliečiamybią išsaugotų.

Kad mūsų patyrusieji mokytojai bet kuris iš savo pamėgto ar ilgą laiką dėstyto mokslo turėtų progos paskelbti bent po mažą datelę to, ką padarė S. Antanaitis, susidarytų platesniajam lietuvių jaunuomenės akiračiui išvystyti itin brangų šaltinių rinkinys.

Kautynės, lėmusios pasaulio istoriją

Funk & Wagnells leidykla New Yorke išleido jau du tomu iš serijos "A Military History of the Western World". Juos suredaagvo gen. maj. J. F. Fuller.

KRONIKA

• **Dr. A. Šešplaukis Tyruolis** ir sekantiems mokslo metams pakviestas dėstyti lituanistiką Columbijos universitete. Šią savaitę buvo atvykęs į Chicagą, rinkdamas medžiagą savo ruošiamai lietuvių kalbos chrestomatijai.

• **Povilo Abelkio** veikalą **"Žemaičių krikštas"** rašytoja **E. Dervojedaitienė** išvertė į vokiečių kalbą. Vertimas šiuo metu yra Vokietijoje ir ruošiamas spaudai.

• **Dail. P. Kiaulėno** sveikata yra pagerėjusi ir jis kiek sąlygos leidžia dirba kūrybos srityje, tačiau dar turi nemažai reikalų su gydytojais ir ligoninėmis, būna reikalingos kraujo transfūzijos ir t. t. Jį labai nuoširdžiai globoja ir gydo jo žmona, gabi architektė.

• **Dail. A. Tamošaitienės** Dailės studijoje šiuo metu dekoratyvinių audinių meną studijuoja mok. M. Kazlauskaitė iš New Yorko ir E. Mažeikienė iš Providence.

Auto—radijai su transistoriais

Šių metų naujų modelių automobiliuose pasirodys radijo aparatai be lempučių, bet su transistoriais. Transistoriai pakeičia lemputes, yra labai maži, beveik tik žirnio didumo ir labai ekonomiški. Jie sunaudoja tik 1/10 tos energijos, kurią suvartoja lempiniai aparatai. Su transistoriais aparatų dydis yra daug mažesnis ir lengvesnis, o patvarumas labai didelis.

Jeigu nebūtų jauko, paukštis neįstų į kilpą. Tuo pačiu būdu yra ir žmogus sugaunamas. Pilvas yra geležiniai pančiai rankoms ir kojoms. Jeigu pilvui vergausi, — visada liksi vergu. Mokykis apvaldyti pilvą: valgyk tik alkiui nuraminti, o ne smagumui pajusti. **K. Noetzel**

CEMENT
DELIVERED TO CHICAGO
IN TRUCK LOAD OR
CAR LOAD LOTS.
Immediate Shipment
Phone—1026
Pryor, Oklahoma

SUDEGINA Šiukšles Lauke SAUGIAI Ir Lengvai!

De luxe — Šiukšlių Degintojas
Naujas technikinis traukimas duoda didelią kaitrą — galima sudeginti drėgnas, žalias ir sausas ŠIUKŠLES, ATMATAS, lapus, žurnalus, popierius kuomet oras yra lietingas, sniegti, vėjuotas arba giedras. Tik pakelk dangtį, suversk šiukšles, užkurk ir PO VISŲ "VARGŲ". Neskraidys žarijos, pelenai ar deganti popieriai su darydami gaisro pavojų. Nėra didelių dūmų nei kvapo. NEREIKIA SAUGOT AR RŪPINTIS VAIKAIS. Pats užsimoka. Tvers daugelį metų, gražiai atrodantis AMCO aluminiuoto, rudim atsparaus plieno. Vartotojai visur patenkinti. Virš 4 BUŠELIŲ TALPOS, tik 18x18 colių ir 36 colių augščio. Tik $19.95 su HEAVY DUTY GRATES. Prisiunčiamas apmokėtu prisiuntimu rytuose už Rockies. Pristatymui kitur reikia primokėti $2 daugiau. NEMOKAMAI cirkuliaras — rašykite šiandien (pažymėdami dylerio vardą) arba užsisakykite tiesiai iš mūsų. **Garantuojame, kad būsite patenkinti** arba po 10 dienų išbandymo gražinsime pinigus. 42 m. šiame biznyje

W. P. JOHNSON COMPANY
Dept. AF, 331 S. W. 9th St.
DES MOINES 9, IOWA

Would you...
like to serve God as a Missionary?

If so, you might be interested in the **Daughters of St. Paul.** (Age limit: 14-23).

Their vast and timely mission is that of making the Word of God known to all peoples by means of the Press, Radio, Motion Pictures and Television.

In this International Congregation, you may serve God as a teacher, writer, designer, social worker, printer, typist, bookbinder, librarian, dress-maker...

These Missionary Sisters have convents in: Europe, United States, Canada and missions in India, Japan, Philippines, Mexico, Columbia, Chile, Argentina and Brazil. For further information write to: **Dept. C.**

REVEREND MOTHER SUPERIOR
DAUGHTERS OF ST. PAUL
Old Lake Shore Road, Derby, N. Y. 78 Fort Place, Staten Island 1, N. Y. 141 W. Rayen Ave., Youngstown 3, Ohio.
325 Murray Street, Alexandria, La.
207 Broadway, San Antonio, Texs
196 Washington St. Boston, Mass.

3½%
DABAR IŠMOKAMAS NUOŠIMTIS
"Kur pinigai auga greičiau"
FEDERAL HOME LOAN MEMBER INSURED
COACHELLA VALLEY SAVINGS & LOAN ASS'N
176 So. Indian Ave.,
Palm Springs, California

COMPTOMETRO—MAŠINRAŠČIO MOKYKLA
Priima naujus kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduosi iš dulkino fabriko ir dirbsi švariuoj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Kesiūnui tel. BIshop 7-3913 arba kreiptis tiesiai į mokyklą **938 W. 31 Pl.**

Willow West Inn
Picnic Grove
83rd & Willow Springs Rd.
Willow Springs, Ill.
Tel. Willow Springs 1064
Savininkas — Richard A. Butchas

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juosteles pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygų.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. KALNĖNAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios. VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

EMOTIONALLY DISTURBED?
Write today for full FREE information about the new university tested and approved approach to emotional upsets, depressions, moodiness and anxiety for which there is no organic or functional causes. Proven 90% effective.
USE THIS COUPON
A NEW IDEA IN nutritional thinking... by the KALSAH VITAMIN CORPORATION
KALSAH VITAMIN CORP., DEPT. AF
1090 East Walnut St., Pasadena, Cal.
Please send your booklet, "A New Idea In Nutritional Thinking".
Name .....
Address .....
City ..... State .....

68th Year of Service
South-Sidės gyventojai šiandien iš District Savings tikisi gauti geriausį patarnavimą, tokį pat, kokį visi gaudavo nuo jos įsikūrimo pradžios — 1887. Per 68 metus ši stipri, pastovi įstaiga statė, augo ir tarnavo tapiom šeimom Chicagos didžiojoje South Sidėje.

DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED ST.
Cliffside 4-0104

SAINT CHRISTOPHER
PATRON SAINT OF TRAVELLERS
CHICAGOLAND SHRINE
HOLDS
FIESTA
Friday, July 22nd – Sunday, July 31st
GAMES — RIDES — FINE MERCHANDISE
FINE ATTENDANCE AWARDS — REFRESHMENTS
FAMOUS DINNERS
Both Sundays from 1 to 7 P.M.
Same menu as last year. All you can eat — hot roast beef or ham $1.00, children 50c. Have your car blessed at the outdoor shrine. Plenty of free parking.
ST. CHRISTOPHER CHURCH
147th Street and South Keeler Avenue
Take Western, Crawford or Cicero to 147th Street. Keeler is 4200 West.

The Photographer To
LOVELY BRIDES Everywhere
THE Paul STUDIO
home of MODERN photography

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

AR NORĖTUMĖT ĮSTOTI SU JAIS?

Šie jaunikaičiai susipažįsta naujoje gyvenamoje vietoje — St. Judo Seminarijoje. Ši augštesnioji mokykla (high school) berniukams, kurie ruošiasi būti Klarencijonų Kunigais ir Broliukais, yra Momence, Ill., 50 mylių į pietus nuo Chicagos.
Tėvai Klarencijonai ir Broliukai užsiima mokytojavimu augštesnėse mokyklose, sako pamokslus misijoms, leidžia žurnalus ir dirba misijose užsieniuose.
Ar Kristus nešaukia Jus į Klarencijonų eiles? Ar nenorėtumėte stoti Dievo kariuomenėn po Nekalčiausios Marijos Širdies vėliava?
Dėl informacijų kreipkitės pas:
THE REV. RICHARD BARTLETT, C.M.F.
Immaculate Heart of Mary Church
4501 S. Ashland Ave. Chicago 9, Illinois
Phone: BIshop 7-2344

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

ARCO HOME APPLIANCES
Aptarnauja visą bendruomenę.
Parduoda ir Aptarnauja
Visame krašte žinomų "brands"
SKALBIAMAS MAŠINAS.
Ekspertiškas garantuotas pataisymas. Aptarnauja visų išdirbysčių ir rūšių. Apskaičiavimai nemokamai; jokio įsipareigojimo.
1723 West 63rd Street
PRospect 6-5888.

MONROE BUILDING AND LOAN ASSOCIATION
Kviečia Atidaryti Sąskaitas Iki
$500,000.00
INSURED
Current
3½%
Dividend
TAUPYKITE PAŠTU
105 St. John Street
Inc. 1887
Monroe, Louisiana

Visi Pittsburgho lietuviai
KLAUSO IR REMIA
Pittsburgh'o Lietuvių Katalikų Radijo Programą
— vadovaujama —
Lietuvos Vyčių Pittsburghe
JI TRANSLIUOJAMA
Kiekvieną sekmadienį nuo 1:30 iki 2:00 val. p. p.
IŠ STIPRIOS IR GALINGOS
WLOA
RADIJO STOTIES BRADDOCKE
Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN CATHOLIC HOUR Radio Station WLOA. Braddock, Pa.

SKAITYKITE "DRAUGĄ".

HONOR MARY
with the thousands of pilgrims who come to THE SHRINE OF OUR LADY OF CONSOLATION
Carey, Ohio
IN AUGUST
Days of Special Pilgrimage
SUNDAYS
August 7, 14, 21, 28
MASSES
6:15, 8:00, 10:30, 12:00 EST
FEAST OF OUR LADY'S ASSUMPTION AUG. 15th
Masses for all language groups continuously from 5:00 - 12:00 a.m. Confessions heard in all languages. Blessings and Solemn Procession with the Image of Our Lady of Consolation.

Shrine of Our Lady of Consolation,
CAREY, OHIO

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe; Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?
Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.
Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE
JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

ONOS ČARNECKIENĖS
MOTERŲ SALIONE
Atliekami pusmetiniai sušukavimai ir visi kiti pagražinimo darbai. Prašau apsilankyti ir įsitikinti mielu ir sąžiningu patarnavimu.
2632 W. 43rd Street CLiffside 4-2994
BRIGHTON PARKE

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

ŽUVĖDRA ANT UOLOS

(Atkelta iš 6 pusl.)

— Į namus..., sakai, vaikeli, į namus... O mes laikome tave kaip svetimą. Būdama toli, tu vakar stovėjai tarp manęs ir Leono; ir mes rankos ištiesimu negalėjom pasiekti vienas kito. Mes tik jautėme, kad tu esi su mumis ir abu bijojom prasitarti apie tave, bet jis vis stengėsi nukreipti kalbą kitur. Prašiau jo paskaityti Šv. Raštą. Tačiau aš mažai girdėjau ką jis skaitė, o jis nežinojo ką skaito. Mes abu skirtinguos pasauliuos slėpėme tave, slėpėme vienas nuo kito. Argi taip turėtų būti tarp motinos ir sūnaus? To dar maža. Jis vakar labai pergyveno, kad tu išvažiavai pasimatyti su kitu. Leonas norėjo man skaityti visą dieną, kad tik nereikėtų kalbėti apie tave, o aš priešingai: norėjau įsiskverbti į jo vidaus pasaulį. Taip mes ir varginome vienas kitą. Bet kas iš to? Juo ilgiau taip tęsis, tuo blogiau. Jaučiu, kad nebegalima laukti. Turiu jam atidengti visą mūsų paslaptį.

— O, mama! Bet ar aš galėsiu pasilikti tavo namuose? Leonas... Kaip jis išgyvens visa tai?

— Aš turiu būti jautriausios svarstyklės jums abiem.. Abu esate mano dalis — turiu išlyginti nuoskaudą, kurią jums padariau, mano vaikai...

— Bet... mama, gal neapykantą sukelsi Leonui paslaptį atidengdama?

— Yra atvejų, kad meilė blogesnė už neapykantą. Šitaip dabar yra...

Po devynių vakare Leonas grįžo. Valgomajame, kaip paprastai, buvo paruoštas stalas jam vienam. Išgirdusi jo žingsnius, Monika skubinosi į stalą su karšta arbata.

— Žinau, daug darbo turite, panele Monika, — sako jis. — Norėčiau jums kiek palengvinti. Galima būtų valgyti virtuvėje.

— Atleiskite, jeigu aš nepasiklausiau jūsų, bet man atrodė labai aišku kur jums pridera valgyti.

Jis žiūri į ją stovinčią poros žingsnių atstume.

"Tas žvilgsnis pririša mane lyg prie stulpo", mąsto ji. "Juk aš turėčiau skubiai pasitraukti iš čia, kol jis dar nesugalvojo ką nors naujo".

Ir kai ji lėtai pasisuka į duris, jis sako staiga:

— Buvo laikas, kada mes sėdėdavome trise valgomajam prie stalo. Pirmas pasitraukė tėvas. Paskui rečiau pradėjo rodytis motina ir pagaliau ji užsidarė savo kambariuose. Tiesa, dar ypatingais atvejais mes sėdamės drauge su motina, bet ji greitai pavargsta. O gimtadienių, Kalėdų ir Velykų nedaug būna metuose. Argi jūs manote, kad man čia jauku vienam? — kalbėjo jis laikydamasis rankomis į kėdę, kurion turėjo sėstis.

Jo žodžiuose nebuvo melo. Jie, kaip gyvos ašaros, krito į Monikos širdį. Tačiau ji gerai žinojo, kad už jų slėpėsi dar kažkas, apie ką jis nutylėjo.

— Atjaučiu jus nelaimėje, — tarė ji ramiai. — Aš labai myliu savo ponią ir patarnauti jos sūnui man nėra sunku. Tačiau, atleiskite, nesu labai pripratusi prie virtuvės darbų ir man geriausiai sekasi, kai ten nieko nėra.

— Žinoma. Šiuo atveju vengsiu to, kas jus sunkina, panele Monika, — tarė jis su liūdna šypsena ir vos įžvelgiama ironija.

— Ačiū, jums.

Ji apsisuko link durų.

— Palaukit valandėlę!—šūktelėjo jis ir staiga, pridėjęs prie lūpų pirštus, tyliai tarė:

— Šiandien aš aplankiau "Olimpiją". Dabar už apvalaus stiklo ten sėdi kita mergina, taipgi graži, bet nėpalyginti su jumis... Toks puikus vestibiulis, vis nauji žmonės, komplimentai... Argi jums negaila viso to?

— Ko jūs ten ieškote? — sako ji piktai.

— Ne, ne! Aš niekieno neklausiau apie jus, būkite rami. Aš tik norėjau pažvelgti į tas vietas, kurias jūs matėte kasdien beveik porą metų.

Ji išėjo netarusi nė žodžio. Nenuėmė nuo stalo indų ir užsidarė savo kambaryje, kuris buvo greta ligonės miegamojo. Ji dar ilgai girdėjo jį tyliai vaikštinėjant visame bute. Rytą atsikėlusi ir vėl nustebo. Vis kas buvo iš valgomojo sunešta virtuvėn ir sudėliota savo vieton. Ji apsimetė visa to nepastebėjusi ir pusryčius paruošė kaip visuomet, atskirai jam vienam. Ir kada jis, pavalgęs išskubino pro duris, ji įžengė į valgomąjį. Kėdė ant kurios jis sėdėjo, liko nepastumta po stalu, atrodė vieniša išrautas pėdas iš gubos. Monika nusitvėrė rankomis jos atramą ir liko bestovinti kaip Leonas vakar vakarą:

— "Jeigu mes būtume laisvi vaikai, nesurišti paslapties mazgu, sėdėtumėm drauge taip, kaip jis pageidauja, ir mūsų kalbos niekad nepasibaigtų", mąsto ji. "Dveji pečiai lengviau pakeltų sunkią sielvarto ranką... Jis gi, tas vaikas, toks jaunas ir trapus".

Radijas buvo paliktas neužgesintas ir muzika tebegrojo. Už lango vėjas švilpė eglių viršūnėse ir pilkai mėlyni debesys plaukė virš jų. Rytmečio dangus buvo gelsvai rausvas, ir debesys jai priminė paklydusius laivus, kurie plaukia kaip ir jos mintys nežinia kur. Lengvas virpulys bėgo tamsiai geltonų plaukų vilnimis, o ji stovėjo lyg statula be judesio ir garso.

— Monika! — staiga ištarė Leonas ją priglausdamas.

Jis pajuto ašarų drėgmę ant jos veido.

— Monika, tu myli mane, tu myli, — kuždėjo jis.? ?

— Paleiskite mane..., turiu savo rūpesčių... Ko jūs sugrįžote bereikalingai, kaip vagis?

— Atleiskit, skubėdamas pamiršau savo automobilio leidimą. Matote, jis guli ant stalo. Jūs negirdėjot mano žingsnių..., aš laimingas. Bet ko jums verkti, jei mylite mane?

— Myliu jus kaip savo ponios sūnų ir nieko daugiau girdėti nenoriu, — kalba ji žodžiais užspringdama ir pamažu išsivaduodama iš jo glėbio.

— Užtenka man, brangioji, užtenka... Aš laimingas, — taria jis ir pasiima nuo stalo leidimą.

Prie durų dar atsigręžia:

— Meilė yra kantri, — ištaria ir nusišypso.

— — —

Savaitės pabaigoje ligonę aplankė kunigas ir daktaras. Ji lygiai brangina savo sveikatos ir dvasinius reikalus. Ji kantriai išpildo viską, kas jai įsakoma. Ji yra ligonis, kurs nežino kaprizų. Ji guli rami, sunėrusi rankas po galva, kai Monika kruopščiai šluosto dulkes nuo baldų. Jos akys džiaugiasi dukters ūgiu bei grakštumu, o tankūs jos žingsniai taip raminančiai veikia: jie tarsi prailgina jos suskaitytas dienas.

— Nežinau, ar begaliu jaustis geriau, — taria ji. — Pilnutėlis atsidavimas Dievo valiai įkvėpė man drąsos ir jėgų atlikti sunkiausią pareigą prieš savo mirtį... Sakyk, ar namie Leonas? — motina staiga paklausia.

— Taip. Savo kambaryje.

— Pašauk man jį ir pati pasilik drauge.

— Nejaugi? Mama!

— Taip, dukrele. "Nežinau nei dienos nei valandos, kada būsi pašauktas", sako Šv. Raštas.

Monikos kojos tarsi liūnan įklimpsta. Buvus visada taip klusni, ji nepajuda iš vietos. Motina šypsosi:

— Ko mums bijoti vienas kito, jei esame savi?

— Bet..., mama pasikalbėk su juo vienu. Pašauk mane, kai būsiu reikalinga.

— Gal taip ir geriau, — svarsto ji. — Ak, aš visai neturiu plano šiame reikale. Aš tik jaučiuos pakankamai stipri...

"Vargšė motina, ji nori įtikinti pati save", mąsto eidama pašaukti Leoną.

Ji pasislėpė gretimame kambaryje. Ją apėmė staigus nuovargis. Ji girdėjo lengvų durų girgždėjimą ir žingsnius. Ji užsiėmė ausis nuo pirmųjų žodžių, kurie buvo paprasti ir nereikšmingi ir beveik negirdimi:

— Leonai, sėskis ant lovos krašto, — sako ligoniui įėjusiam.— Žinai, aš kalbu tyliai, o noriu, kad viską aiškiai girdėtum. Su šia diena atsivers naujas istorijos lapas mūsų šeimoje.

Jis laukia pusiau praviromis lūpomis, lyg pasiryžęs sugerti tylų motinos balsą.

— Leonai, ar norėtumei turėti seserį? — taria ji po trumpos valandėlės.

— Seserį? Mažas būdamas norėjau turėti brolį: ne vieną, o daug brolių. Bet jau senai apie tai užmiršta. Suklydai, mama. Manau, norėjai paklausti, ar pageidaučiau turėti žmoną.

— Ne, mano vaike. Seserį, kuri būtų už tave vyresnė ir globotų tave po mano mirties.

— Atleisk, mama, bet tokia globa reikalinga mažiems.

— Sūnau, mano. Tu turi seserį prieš savo norą ir esi jos nuoširdžiai globojamas.

— Ne, mama. To man niekada neįkalbėsi, — nusišypsojo jis. — Aišku, mes galvojame apie Moniką.

Ji yra tavo sesuo, — sako motina ryžtingai.

Sūnus žiūri į motiną keistu žvilgsniu, lyg ieškodamas naujų ligos simptomų.

— Taip. Monika yra tavo sesuo, — pakartoja ji. — Prieš 24 metus, būdama netekėjusi ir dideliame varge, palikau ją prie bažnyčios durų... Gailėjaus jos visą gyvenimą, kol pagaliau susiradome viena kitą.

Leono kaktą nusėjo smulkūs prakaito lašeliai. Jo akys sustingo vienam beprasmiškam taške, vienam kilimo kvadratėly ir nepajėgė nusklysti kitur. Keistas silpnumas apėmė jį, kuriam jis pasidavė be pasipriešinimo. Taip kurį laiką jis sėdėjo suglebęs, kol motinos balsas vėl jį pažadino:

— Ji nieko iš mūsų neprašo ir, palaidojusi mane, išeis iš šių namų. Šitaip mes buvome susitarusios prieš jai ateinant. Bet, kaip tu manai, ar aš galiu ramiai numirti, padariusi jai tiek nuoskaudos? Ar ji ir vėl turės išeiti iš čia slėgiama nedalios ir svetimo vardo? Ar jai bus lengva amžinai pasitraukti iš šių namų, paliekant vienintelį brolį po paslapties užraktu? Pagalvok apie tai, sūnau!

— Aš nieko galvoti negaliu..., man smegenys dega...

— Nusriamink, sūnau, tau užkroviau savo kančios dalį, bet ar galėjau šitą pakelti be tavo pagalbos? Klausyk, aš norėčiau pertvarkyti testamentą. Grąžinti jai vardą ir įsūnijimo keliu pervesti jai savo palikimą. Ar turi ką prieš tai, Leonai?

— Nieko, mama..., visai nieko. Joks testamentas man neatims daugiau kaip atėmė... Ji mano sesuo!... Motin, sakyk, kad kliedėjai, — sako jis pro dantis ir gniaužia kumščius sau prie krūtinės.

— Atleisk, sūneli, esu pilnoj sąmonėj, nieko nebeatšauksiu. Monika paliudys, tegu ateina ji.

Tarpdury pasirodė Monika. Ji buvo rami, tik labai išbalusi.

— Štai, tavo brolis, Monika, ir tavo sesuo, Leonai. Pabučiuokite vienas kitą.

Monika pirmoji žengė prie jo ir, suėmusi abiem rankom galvą, pabučiavo į skruostą. Jis neatsakė jai tuo pačiu ir pasitraukė atgal.

— Ačiū, mama. Miegok ramiai, — tarė pabučiavęs jos šaltą nusvirusią ranką ir išėjo nesustodamas valgomajame, kur buvo paruošta vakarienė. Rytą pusryčiai liko nepaliesti, tik vyno taurelėj pora neišgertų lašų.

Monika nieko neprasitarė motinai apie tai. Pietums stalą padengė virtuvėje, padėdama lėkštes jam ir sau. Ji šypsodama pasitiko brolį.

— Nieko nepadės, panele Monika, — tarė pažvelgęs į lėkštes. — Aš sotus.

— Tu manęs neapkenti? — taria ji pro ašaras.

— Meilė ir neapykanta yra panašios. Jos plečiasi kaip liepsna, ligi sunaikina viską.

— Leonai, — glosto jo ranką.

— Persilaužk, nusiramink.

— Ne, ne! — pasitraukia atbulas. Aš pasigendu tos kuri buvo. Per 21 metus neturėjau sesers. Gal tiek pat metų praeis kol įsitikinsiu, kad ją turiu.

— Man atrodo, jūs susiginčijot, vaikai, — pasigirdo tylus balsas.

(Bus daugiau)

Norėčiau žinoti...

— Elenut, tavęs tikrai dar niekas nebučiavo? — klausia jos sužadėtinis.

— Niekas, Albinėli, kaip mane gyvą matai! Tik aš norėčiau žinoti, kodėl visi vyrai to paties klausia, kai pabučiuoja.

1956 METŲ

Televizijos Aparatai!

R.C.A. Victor, Philco, General Electric, Zenith, Admiral ir Budrik Custom padaryti kurie jau parduodami Budriko Sandėlyje. Pirkdami vasaros metu jūs gausite didelę nuolaidą — sutaupysite iki $100. Lengvi išsimokėjimai. Pirkėjai dar gaus dykai auksinį laikrodėlį jei pirks T. V. setą vasaros metu.

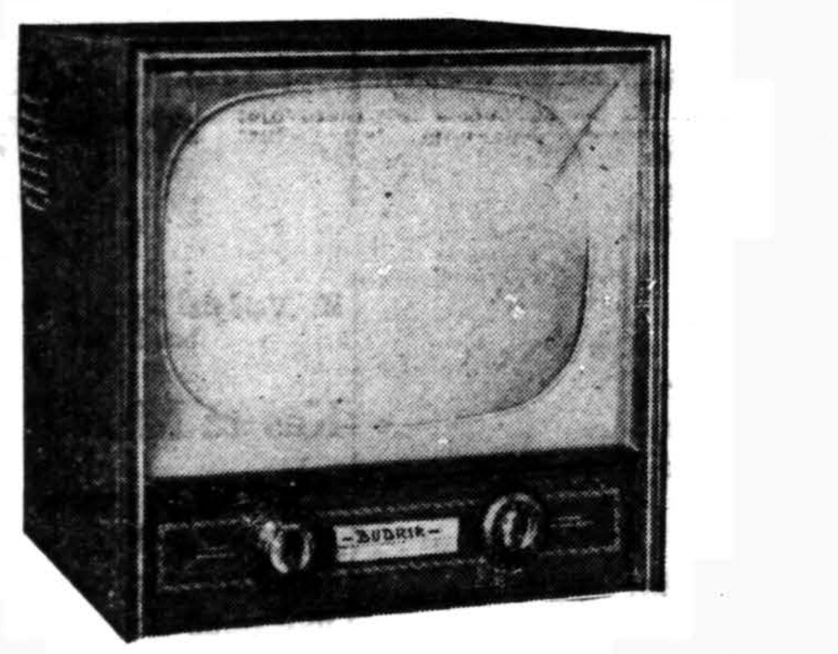

17 colių Televizijos	$ 88.00	ir aukščiau
21 colių Televizijos	$ 98.00	ir aukščiau
24 colių Televizijos	$148.00	ir aukščiau

Jos. F. Budrik, Inc.

3241 So. Halsted St. Tel. CAlumet 5-7237

Budriko Radio Valanda iš WHFC stoties — 1450 Kilocycles — Ketvirtadieniais nuo 6-tos iki 7-tos valandos vakaro.

Mes mokame 3½%

MIDLAND Savings and Loan Association

INSURED

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719

AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą

BALTICA

5805 S. WESTERN AVE. WAlbrook 5-8200

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

Complete Auto Service

4542-44 S. Western Ave. Tel. CLif. 4-0079

Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 metų, taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų telef. WAlbrook 5-7580.

TELEVIZIJOS ir Radio Aparatų Taisymas

Sąžiningas ir Garantuotas Darbas

M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.

Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 WEST 63RD STREET

Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON

— SAVININKO —

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių.

Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.

Telef. CEdarcrest 3-6335

LIŪDĖSIO VALANDOJ Šaukite

MAŽEIKA & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 S. Western Ave. 3 atskiros air-Cond. koplyčios

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČOS:

2424 W. 69th St. . . . . . . REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Pl. . . . . Virginia 7-6672

10756 S. Michigan Ave. . . . PUllman 5-1270

ANTHONY B. PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.

1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.

Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimą dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojaus patarnaujame

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572

VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą".

SPYGLIAI-DYGLIAI

Redaguoja dr S. ALIŪNAS

Šilima kaulų nelaužo

Šilima ne politika, ji nei kaulų, nei galvų nelaužo. Ji, taip sakant, prakaitėlį patraukia iš žmogaus, kad žmogus labiau prisimintų Šv. Raštą. Jame Adomui tas prakaitas ir buvo pažadėtas, kad jis paklausė savo Jievos, kaip dabar savo Jievų, Danų ar Zuzanų klauso vyrai.

Šilima kaulų nelaužo, ji ne enkavedistas, ji tik šiaip sau mandagiai žmogų į nusiminimą varo, kaip "Dirvos" pasakos apie vienybę ir atskirą fondą, kuris reikalingas tai vienybei kapoti. Šilima kaulų nelaužo, kaip kaikurie ponai galvon suaugę, anot Binkio, savo smegenų, negalėdami sukombinuoti tos telegramos, kuri nebuvo išsiųsta. Prakaitas muša ne nuo šilimos, bet nuo tos telegramos jieškojimo, kuri visą politiką apverčia ir viskas išeina pagal Mazalaitės knygos antraštę: "Apversta valtis". Su tokia apversta valtimi ir plaukia dešimtis metų paveldėjimo teise bevaldančių veiksnių į išsilavinimo uostą.

Šilima aiškiai kaulų nelaužo,
Vis dar ant kojų šiaip taip pastovi.
Tik termometras virto į laužą —
Visais sidabrais į dangų šovė.

Šilima kaulų nelaužo, kaip dail. Žoromskis su Pautienium negalėdami sugalvoti kuris kurį turi traukt į garbės teismą. Šilima kaulų nelaužo, kaip Terros leidyklos savininkas savo galvos, kas reiks padaryti, jei Lietuvių kalbos žodyną, kurį dabar nutarybina B. Babrauskas, įsigys visi nenutarybintą. Kas tokį nenutarybintą žodyną perka, pila dolerius ruskiui, kad jis galėtų lietuviui kaulus palaužyti daugiau negu čia šilima.

Šilima ne automobilis, ji kaulų nelaužo, ji šiaip sau mandagiai prakaitėlį varvina, taupydama alyvą, dujas ar kitokį išmislą jos priešui šalčiui baidyti. Termometras kyla augštyn, kažkur į tolumas negirdėtas, kažkur į žvaigždynus sprogdindamas stiklą, kaip poetas rutiną nesuprantančią kurmio.

Kyla augštyn veiksniai lipdami vienas kitam ant sprando, kyla apetitas ir siela augštyn, žvelgiant į banko knygutės didėjančius skaičius, ir visi tie dalykai kaitina ir veiksmingesni už šilimą. Šilima kaulų nelaužo, kaip mes liežuvio, norėdami su savo vaiku susikalbėti nebe lietuviškai.

Šilima kaulų nelaužo, kaip Stanislovas savo susitarimų, šilima kaulų nelaužo, kaip Vaidyla rankų, kam bendruomenė pagaliau įėjo į kelią. Šilima kaulų nelaužo, kaip neperkamos knygos krautuvių lentynų. Ji neveiksmingesnė už daugelį nešiluminių dalykų. Žodžiu, dėl šilumos galima verstis, jei nebūtų kitų karštesnių reikalų, gi:

Jei šilima kaulus lauš,
Tai užpilk ant jų alaus.

Ar yra silpnapročių

Psichiatras pakėlė smakrą ir kitoje stalo pusėje iškankintai atrodančiam individui pareiškė: — Jūs esate vienas iš sunkiausių mano pagalbos jieškančių atvėjų. Ar nėra jūsų šeimoje silpnapročių?

— Turėtų būti, — atsakė pacientas, — jie nuolat prašo iš manęs pinigų.

Tavo tėvas mano tėvas

Persiskyrimai ir naujos vedybos Hollywoode sumaišo šeimos liniją teatro elite. Du įpėdiniai karštai susiginčijo turto paskirstymo įstaigoje:

— Mano tėvas gali tavo tėvui akis dienos šviesybei užmerkti, — pagrasino vienos žvaigždės sūnus kitam.

— Tu esi pasigailėjimo vertas, — ramiai atsakė palestasis, — tavo tėvas yra mano tėvas.

Patarimas

Vienas jaunas vaikinas girdamasis, pasakoja savo draugui apie savo būsimąją:

— Žinai, aš žodžiais negaliu išreikšti, kokia ji gera, graži ir maloni.

— Na, tai pabandyk išreikšti skaičiais, — patarė draugas.

Muziko karjera

Savo kūdikystės dienomis buvau jautrus, kaip virpančios smuiko stygos. Vėliau išgirdau tėvo kontrabasą ir gaudavau luoti pagal taktą. Baigęs studijas, prasimušiau su būgnais ir trimitais. Tėvo palikimas nuėjo dūduoti. Pasidariau dainininku — mane nušvilpė. Dabar aš švilpiu pro tuščias kišenes ir leidžiu laiką purtydamas su katarinka nemuzikaliems žmonėms nervus. Ir dar žmonės kalbina mane mesti savo muzikalinę karjerą!...

Ir jie prisideda

Viename kaime reikėjo praplėsti mokyklos patalpas. Valsčiaus viršaitis sukvietė pasitarti kaimo gyventojus, kad jie kuriuo nors būdu prisidėtų prie statybos.

— Valstybė visko atlikti negali. Reikia ir jūsų įnašo, kad mokykla klestėtų ir augtų.

— Mes duodame savo vaikus! — atsiliepė vienas ūkininkas.

Ne vienas nori palikti žmoną,
Pakeisti stoną, metus ar gymį,
Nori skyrybų bėgt pas kleboną,
Kai ji žingsniuoja per paplūdimį.

Kur yra Rusija?

Darbininkas liepos 12 d. numery rašo: "Dešimt atstovų rūmų narių, 5 resp. ir 5 dem., kreipėsi į prezidentą, kad jis susitartų Ženevoje su bolševikais palengvinti turistų keliones tarp Rusijos ir Sovietų Sąjungos."

Įdomu kur yra Rusija ir kur Sovietų Sąjunga, jei tarp jų reikia daryti turistines keliones.

Pas gydytoją

Gydytojas: — Ar dažnai tamstą nukrečia drebulys?

Pacientas: — Pone gydytojau, visada, kai pamanau ,kad tamstai už vizitą reikės užmokėti 10 dolerių.

Dr. S. Aliūnas

Oi, barė, barė Tamulaitis barė

Oi, barė, barė, Tamulaitis barė,
Vargšą viengungį apšaukė tranu,
Kad jisai neturi nei Danos nei Marės,
Kad jisai skalauna gerklę cinzanu.

Kam vilioti geidžia jis ne savo žmoną,
(Kaip viliosi savo jeigu neturi,
Jeigu paskui vieną paprastą sijoną
Iš paskos sekioja trys ar keturi.)

O viengungis remia meną ir kultūrą,
Tautinį lietuvio biznį — saliūnus,
Dėlei tos kultūros jis išgertų jūrą
Skysčio, kurs putotas veržias per kranus.

Parengimuos rymo jis rimtai prie baro
Kaip kadais rymojo tėvas prie varčios...
Oi, barė, barė, Tamulaitis barė,
Kuris pats neturi vaiko nei pačios.

Duoda gegužinės valgyti ir gerti
Ir jei ne viengungiai — kasgi beišgers,
Ir jei juos nuteisit ant kaklų iškarti
Kaip tos gegužinės ir beišsivers.

Barė Tamulaitis ir į žemę kalė,
Sako viengungiai yra kaip tranai.
Jam todėl ant sprando airę ar italę
Kelsim, kad laimingas būtų amžinai.

SPYGLIŠKI NUTIKIMAI PASAULY IR APYLNKĖSE

— **Notre Dame studentas South Bende,** skubėdamas į teismą už automobilių stabdymą pavežėjimui, nykščio pagalba vėl išsiprašė vieno pravažiuojančiojo jį nuvežti į teismo salę, kurioje buvo nubaustas vieno dolerio bausme jį pavežusio teisėjo.

— **Vištų augintojas** iš Cape Cod buvo tikrai vienas didžiausių pesimistų pasaulyje. Kai jo pažįstamas pagyrė jo kelis pokiemą bėgiojančius viščiukus, jis liūdnai pastebėjo: "Taip, višta išperėjo jų šešis, bet visi iš jų pastipo, išskyrus šiuos penkis."

Jokiam bosui netarnausiu,
Vistiek daktarą sugausiu.
Dar paklius jis į sijoną,
Dar aš būsiu jojo žmona.

— **Minkštos širdies kišenvagis Savannah'e,** Georgia buvo sučiuptas policijos, kai sugaišo ant gatvės kampo atiduodamas išmaldą elgetai.

— **Gėrimų darykloje Kalamazoo,** Michigan kilęs gaisras likvidavosi, kai 12 statinių alaus sprogo nuo degančios alyvos kaitros ir alus užpylė liepsnas.

— **Priešgaisrinės savaitės** metu vieno Kalifornijos miesto pradžios mokyklos mokiniai buvo paklausti: "Kokie trys dalykai daugiausia iššaukia gaisrus?" Vienas vaikas laimėjo pirmąją dovaną už šį atsakymą: "Vyrai, moterys ir vaikai".

I dailininkas: "Aš tave trauksiu į teismą".
II dailininkas: "Prieš traukdamas manęs atsiprašyk".

Nenori būti manekenu

Vakarų Vokietijos prezidentas Heuss savo humoru yra pagarsėjęs. Vienam skrybėlių fabrikantui, norėjusiam prezidentui padovanoti skrybėlių, Heuss atsakė: "Man juokinga, kad jūs mane laikote Vakarų Vokietijos manekenu".

Kurio teisybė?

Žmona: — Jei kas nors pasakoma vyrui, tai jam pro vieną ausį įeina, o pro kitą išeina.

Vyras: — O jei ką nors pasakoma moteriai, tai jai pro abi ausis įeina ir pro burną išeina!

Pastabos be komentarų

— Nieko nėra vertos diskusijos su melagiu, kuris yra kurčias.

— Gemblerystė yra visai nebloga, jei nuošaliai nuo jos laikaisi.

— Vyras visada bijo moters, kuri jį myli perlabai.

— Visos moterys pasidaro tokios pat, kaip buvo jų motinos.

— Ištikimiausia pasauly moteris buvo Jieva, kadangi nebuvo daugiau vyrų.

— Tik skalbyklos savininkas gali gyventi iš svetimo prakaito kitų neskriausdamas.

— Hugo sako, kad melancholija tai yra malonumas būti liūdnu.

— Ciceronas teigia, kad kvaila iš sielvarto rauti plaukus, tartum plikė sumažintų liūdesį.

— Rastenis "Dirvoj" skelbiasi, kad jis buvo anoj pusėj ežero.

— B. Gaidžiūnas giriasi, jog skaito T. Žiburius, Darbininką ir Draugą.

— "Aš noriu paprasto humaniško, nedramatiško filmo apie pasaulio pabaigą", tarė filmų gamintojas Orson Welles.

Kvailas klausimas

Psichiatrinėj ligoninėj daktaras žiūri į bemeškeriojantį ligonį ir juokdamasis klausia:

— Tai ką, daug pagauni žuvies.

— Na, ir kvailas. Argi gali būti vonioj žuvų, — atsako ligonis.

Spygliuotinė kronika

— **M. Vaidyla** yra numatomas sekančiu AL bendruomenės pirmininku, kadangi jis "Sandarą" pavertė AL bendruomenės organu, kuri kaip senmergė su pavydu užakcentuoja kiekvieną šio naujagimio žingsnį.

— **Linksma mūsų kolonijose.** Tokiuo pavadinimu įsivedame skyrių, kuriame tilps visų kolonijų taurūs žingsniai.

— **Išrinktos Kultūros ir Ekonominės** tarybos Chicagoje, tarp kurių numatomas toks bendradarbiavimas: Kultūros taryba prašys pinigų, o Ekonominė jų neturės.

— **St. Tamulaičio** sunkiai gimdytas fonads, suvyniotas į pažadų vystyklus, tuoj bus perduotas tetai bendruomenei.

— **Lietuviai daktarai** Chicagoje vienas po kito pradėjo atostogauti. Jie norį pabėgti ne nuo darbo, bet nuo aukų rinkėjų.

— **Orintaitės "Grožvylės meilė"** pasiekė skaitytojus. Kaikas iš dar nevedusių pareiškė, kad būtų geriau gauti ne Grožvylės meilę, bet pačią Grožvylę.

— **Naujasis diplomatijos šefas,** rinktas Spyglių Dyglių, persidirbo ir dėlto senajam šefui davė kaikurį laiką atostogų.

Srebi bulvienę pievoj po liepom,
Pili ant kumpio alučio šalto...
Ir lėkščių plauti žmona neliepia
Ir negirdėti Vliko ir Alto.

MAŽOJI ENCIKLOPEDIJA

Tomas III

Advokatas — patarėjas, kuris meluodamas gina teisybę.

Arabas — žavus žmogus nuo kurio burtų niekaip nebuvo galima apsaugoti visos eilės lietuvaičių.

Ašaros — moterų atominė bomba.

Alus — lietuviškas gėrimas **sula,** tik skaitomas atbulai. (Čia prisimename Gustaičio eilėraštį: "Kai pažiūri tobulai, viskas plaukia atbulai").

Auksas — daiktas plaukiąs iš Washingtono į Romą ir iš ten niekad nepatenkąs į Balfą ar Vasario 16 d. gimnaziją.

Baudžiava — žadintuvas, laikrodis ir fabriko švilpukas.

Biblioteka — šiuo metu Amerikos lietuvių tarpe nervus gadinantis baldas. B. gali reikšti, kad esi kvailas ir nežinai kur dėti pinigus.

Butelis — įrankis, kuris gali nuversti valdžias ir traukinius būdamas pilnas. B. tuščias eina pareigas kultūrininko, remiančio visus parengimus, kurie skelbiasi "bus šaunus baras".

Briedis — žvėris, miške, kurio kailį jau dalinasi visi vaduojamieji veiksniai.

Bigamas — vyras, kuris du kartus padaro tą pačią klaidą.

Bankininkas — paslaugus žmogus, skolinąs lietsargį kai gražus oras, ir reikalaująs grąžinti kai lyja.

Būtinas — daiktas, kurio neturima.

Byla (papkė) — rami ir patogi vietelė visoms rezoliucijoms.

M. Vaidyla išjoja į žygį prieš AL bendruomenę

Stella

Iš rasto dienoraščio

Buvau aš jaunas, gražus ir tvirtas.
Tėveliams buvo kuo pasigirti.
O tos tetulės, drūtos ir sausos,
Mane mylėjo už vis labiausiai.

Rimtas mokyklos mūsų vedėjas
Raumenis mano vis čiupinėjo.
„Didvyrių žemė", — kartą pasakė
Ir man aiškiausiai pamerkė akį.

Pusberniai baisiai manęs bijojo,
Net nesimaišė tad man po kojų:
Visur aš pirmas, visur man kelias.
Būdavo priešai kepures kelia!

Visi, atrodė, lenkėsi jėgai.
O laikas — šelmis bėgo ir bėgo.
Švarką išaugau, diržą atleidau,
Ir kaip mėnulis tviskėjo veidas.

Galėjau kalnus versti ar tyčia
Pakelt už kampo mūsų bažnyčią;
Galėjau imtis nors ir su lokiu,
Panešt galėjau arklį betkokį.

Lygiai kaimietės, lygiai miestietės
Būdavo žiūri akis išplėtę:
Kiekviena nori susipažinti.
Bet aš atstūmiau vedybų mintį.

Karjerai buvo atdari vartai.
Bet atsitiko, kad vieną kartą
Išmečiau drąsiai pirmą stikliuką.
Ir tai likimo ratą pasuko.

Po to jau sekė antras ir trečias.
Nušvito akys penktą pamačius.
Paskui nė ragint nebereikėjo,
Nes į linksmumą degtinė ėjo.

Plyšdavo kartais galva iš ryto,
O aš į gerklę — vieną ir kitą;
O aš kopūstų, rūgusio pieno,
Kad nesisuktų kambario sienos.

Vėliau kaip reikiant gerti palinkęs,
Jaučiau, kad silpnos darosi kinkos;
Mačiau, kad veido spalva pakitus,
Kad iš Samsono žmogus jau kitas.

Stiklelis šypsos, butelis traukia.
Aš jau nė švenčių progų nelaukiu, —
Turgus ar nibrė, kalvis, malūnas, —
Tik šmurkšt ir sveikas, ir šilta kūnui...

Akis atmerki — liūdna be lašo:
Pats organizmas prašyte prašo.
Aišku, kad senka žvala ir jėgos,
Bet atsispirti sunku pamėgus.

Kur gi stiprumas? Kas jį pakirto?
Taip, dažnokai aš svyruoju girtas.
Į restoraną kada užėjus,
Vengia manęs jau ir padavėjai.

Viskas išblukę, lyg niekur nieko.
Reikia patenkint besotį slieką —
Dienos atrodo pilkos bei rūsčios,
O ant staliuko — butelis tuščias...

Kas ta Marytė Žičkutė

Apie šią garbingą tautietę, drožiančią gilius, neanoniminius ir pilnus augštos kultūros pamokymus lietuviams, yra visokių spėliojimų. Vieni sako, kad tai naivi lengvabūdė mergelė, (kuo viešai prisipažįsta ir pati), antri tvirtina, kad tai netekusi vilties ištekėti senmergė, treti prisimynę įrodinėja, kad tai pikta divorsuota boba, kurią su dideliais sunkumais Chicagos teisėjas Mr. Dyler'is išskyrė nuo jos pačios apdaužyto ir aplaužyto Mr. Karo, o įžymusis mūsų tautos rašytojas, dramaturgas ir režisierius Antanas Škėma ("Naujienose", 1953 m. straipsnyje "Viešoji atgaila") atvirai porina, kad Marytė tai ne kas kita, o tik apsenęs ir nuplikęs dėdė. Spygliai su Škėma sutinka, nes šis, nors ir labai kuklus būdamas, moterį nuo vyro atskiria.

Linksma mūsų kolonijoj

Sandūnai, Ind. Baltoj kurorto viloj garbinga ir maloni Chicagos ponia užmigo vakare su savo 4 metų dukrele. 3-čią valandą ryto nubudusi dukra ėmė šauktis mamos. Nubudo visi, tik mama nenubudo, nes kam jai nubusti, jei ji žavėjosi tamsiu ponu, žaliu mišku ir šviesia mėnesiena.

— **Beverly Shores koresp.**

Užsikimšo kanalizacija

Los Angeles, Calif. Dviejuose losangeliečių lietuvių namuose užsikimšo kanalizacija. Geriausi specialistai neįstengia sutvarkyti. Jau 2 metai kai pajūrio audros blogą kvapą nešioja veik visoje Amerikos lietuvių spaudoje.